

SPIS RYCIN

Ryc. 1.1. Struktura ankietowanych wg wieku (% , N=2504).....	50
Ryc. 1.2. Struktura ankietowanych wg wykształcenia (% , N=2504).....	50
Ryc. 1.3. Struktura odpowiedzi na pytanie: „W jakim województwie mieściła się przychodnia POZ, do której wówczas należałaś?” (% , N=2504).....	51
Ryc. 1.4. Struktura odpowiedzi na pytanie: „W jakiej miejscowości mieściła się przychodnia POZ, do której wówczas należałaś?” (% , N=2504).....	51
Ryc. 1.5. Struktura odpowiedzi na pytanie: „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504).....	52
Ryc. 1.6. Po lewej struktura ankietowanych wg liczby urodzonych dzieci (% , N=2504). Po prawej struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy było to pierwsze dziecko/dzieci?” (% , N=2504).....	52
Ryc. 2.1. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Kto prowadził Twoją ciążę?” (% , N=2498).....	57
Ryc. 2.2. Struktura odpowiedzi wg odbycia przez kobietę wizyt/y u lekarza ginekologa/ginekologa położnika w trakcie ciąży (% , N= 2504)	57
Ryc. 2.3. Sposób finansowania wizyt u lekarza ginekologa/ginekologa położnika w ciąży (% , N=2503)	58
Ryc. 2.4. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy w czasie wizyt u lekarza ginekologa/ginekologa położnika poruszany był temat karmienia piersią i mlekiem kobiecym?” (% , N=2503)	61
Ryc. 2.5. Charakter informacji uzyskanych od lekarza ginekologa/ginekologa położnika o karmieniu piersią i mlekiem kobiecym na podstawie odpowiedzi na pytanie otwarte „Czego się dowiedziiałaś o karmieniu piersią i mlekiem kobiecym od lekarza ginekologa/ginekologa położnika?” (% , N=2503)	62
Ryc. 2.6. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy lekarz poinformował Cię o przysługującej Ci od 21 tygodnia ciąży edukacji przedporodowej w ramach NFZ prowadzonej przez położną środowiskowo-rodzinną?” (% , N=2503)	67
Ryc. 2.7. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy na moment wypełniania ankiety wiesz, czym się zajmuje położna środowiskowo-rodzinną?” (% , N=2504), po prawej „Czy wiedziiałaś, czym zajmuje się położna środowiskowo-rodzinną, już na etapie ciąży lub przed ciążą?” (% , N=2504)	73

Ryc. 2.8. Struktura odpowiedzi ankietowanych wg uwzględnienia w zadaniach położnej POZ pomocy w połogu i realizacji wizyt patronażowych na podstawie odpowiedzi na polecenie otwarte: „Opisz krótko, czym zajmuje się położna środowiskowo-rodzinna” (% , N=2504)	75
Ryc. 2.9. Struktura odpowiedzi ankietowanych wg uwzględnienia w zadaniach położnej POZ edukacji/opieki w trakcie ciąży na podstawie odpowiedzi na polecenie otwarte: „Opisz krótko, czym zajmuje się położna środowiskowo-rodzinna” (% , N=2504)	75
Ryc. 2.10. Struktura odpowiedzi ankietowanych wg uwzględnienia w zadaniach położnej POZ wsparcia w karmieniu piersią na podstawie odpowiedzi na polecenie otwarte: „Opisz krótko, czym zajmuje się położna środowiskowo-rodzinna” (% , N=2504)	76
Ryc. 2.11. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy miałaś kontakt na etapie ciąży z położną środowiskowo-rodzinną?” (% , N=2504)	83
Ryc. 2.12. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy miałaś kontakt na etapie ciąży z położną środowiskowo-rodzinną?” z uwzględnieniem rodzaju kontaktu (% , N=2504)	84
Ryc. 2.13. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy położna środowiskowo-rodzinna podjęła inicjatywę zaproszenia Cię do wzięcia udziału w tzw. edukacji przedporodowej (spotkania edukacyjne możliwe od 21 tygodnia ciąży na NFZ w formie indywidualnej lub grupowej)?” (% , N=2504)	85
Ryc. 2.14. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy spotykałaś się z położną środowiskowo-rodzinną na edukacji przedporodowej?” (% , N=2504)	88
Ryc. 2.15. Struktura odpowiedzi na pytanie: „W ilu spotkaniach w ramach edukacji przedporodowej uczestniczyłaś?” (% , N=970)	88
Ryc. 2.16. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy w czasie edukacji przedporodowej położna środowiskowo-rodzinna omawiała tematy związane z karmieniem piersią i mlekiem kobiecym?” (% , N=2504)	92
Ryc. 2.17. Struktura odpowiedzi na polecenie: „Oceń w skali 1-5, jak udział w edukacji przedporodowej przygotował Cię do karmienia piersią i mlekiem kobiecym, gdzie 1 oznacza bardzo słabo, a 5 oznacza bardzo dobrze” (% , N=971)	95
Ryc. 2.18. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy Twoja położna środowiskowo-rodzinna szkoliła się lub otrzymała certyfikat z poradnictwa laktacyjnego (np. doradczynie laktacyjnej CDL, międzynarodowej konsultantki laktacyjnej IBCLC, edukatorki ds. laktacji)?” (% , N=2504)	96
Ryc. 2.19. Tabela krzyżowa dla pytań: „Oceń w skali 1-5, jak udział w edukacji przedporodowej przygotował Cię do karmienia piersią i mlekiem kobiecym, gdzie 1 oznacza bardzo słabo, a 5 oznacza bardzo dobrze” vs. „Czy Twoja położna środowiskowo-rodzinna szkoliła się lub otrzymała certyfikat	

z poradnictwa laktacyjnego (np. doradczynie laktacyjnej CDL, międzynarodowej konsultantki laktacyjnej IBCLC, edukatorki ds. laktacji)?” (% , N=971)	98
Ryc. 2.20. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy będąc w ciąży otrzymałaś od położnej środowiskowo-rodzinnej materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” (% , N=2504)	120
Ryc. 2.21. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” (% , N=663), po prawej „Czy wśród nich były akcesoria takie jak butelki/smoczek?” (% , N=663)	120
Ryc. 3.1. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy poród odbył się w szpitalu?” (% , N=2504)	132
Ryc. 3.2. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy dziecko urodziło się zdrowe, czy z jakimiś trudnościami?” (% , N=2504)	132
Ryc. 3.3. Forma porodu u kobiet będących pod opieką szpitalną po porodzie, gdzie poród siłami natury oznacza poród drogą pochwową, przy jednoczesnym braku zastosowania jakiegokolwiek interwencji medycznej lub farmakologicznej, zaś poród drogami natury oznacza, że w trakcie porodu drogą pochwową zastosowano przynajmniej jedną interwencję medyczną lub farmakologiczną np. oksytocyna, znieczulenie, nacięcie krocza, kleszcze, próżnościąg położniczy i in. (% , N=2476).....	134
Ryc. 3.4. Termin porodu względem osób, które były pod opieką szpitalną po porodzie (% , N=2476)	135
Ryc. 3.5. Struktura odpowiedzi na pytanie: „W jakim województwie mieścił się szpital?” (% , N=2476)	136
Ryc. 3.6. Struktura odpowiedzi na pytanie: „W jakiej miejscowości mieścił się szpital?” (% , N=2476)	136
Ryc. 3.7. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Jaki stopień referencyjności miał szpital?” (% , N=2476)	137
Ryc. 3.8. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Kontakt »skóra do skóry« to położenie nagiętego dziecka tuż po urodzeniu, na brzuchu mamy. Mierzenie, ważenie, mycie, ubieranie i inne czynności pielęgnacyjne powinny odbywać się dopiero po ok. 2 godzinach od porodu, czyli po odbytym nieprzerwanym kontakcie »skóra do skóry«. Czy miałaś taki kontakt »skóra do skóry?«” (% , N=2471)	161
Ryc. 3.9. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy przebywałaś w pokoju z dzieckiem w systemie »matka z dzieckiem« (również nazywanym »rooming-in«, oznaczającym przebywanie matki z dzieckiem w jednym pokoju 24h na dobę)?” (% , N=2476).....	191

Ryc. 3.10. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy ktoś z personelu dotykał Twoich piersi/brodawek?” (% , N=2476), po prawej „Czy zapytano Cię o zgodę, żeby to zrobić?” (% , N=1390)	215
Ryc. 3.11. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy otrzymałaś od personelu medycznego pomoc/wskazówki w karmieniu piersią i/lub mlekiem odciągniętym z piersi?” (% , N=2476).....	244
Ryc. 3.12. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy personel medyczny ocenił umiejętności ssania dziecka?” (% , N=2476).....	273
Ryc. 3.13. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy ktoś z personelu medycznego poinstruował/nauczył Cię jak odciągać pokarm ręcznie (ręką bez użycia przyrządów do odciągania)?” (% , N=2476)	336
Ryc. 3.14. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy korzystałaś z laktatora udostępnionego przez szpital?” (% , N=2476)	351
Ryc. 3.15. Struktura wg tego, czy dziecko otrzymało lub otrzymywało mieszankę, na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” (% , N=2476)	410
Ryc. 3.16. Struktura wg tego, czy dziecko było dokarmione, dokarmiane mieszanką lub karmione wyłącznie mieszanką na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” (% , N=2476)	410
Ryc. 3.17. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” (% , N=2476) ..	412
Ryc. 3.18. Struktura odpowiedzi na pytanie: „W którym dniu życia dziecka podano mieszankę lub rozpoczęto jej podawanie?” (% , N=1252)	413
Ryc. 3.19. Tabela krzyżowa dla pytań: „Jak urodziłaś?” vs. czy dziecko otrzymało lub otrzymywało mieszankę, na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” (% , N=2476)	425
Ryc. 3.20. Tabela krzyżowa: na podstawie odpowiedzi na pytanie „Kiedy urodziłaś?” vs. czy dziecko otrzymało lub otrzymywało mieszankę, na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” (% , N=2476)	428
Ryc. 3.21. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy dziecko urodziło się zdrowe, czy z jakimiś trudnościami?” vs. czy dziecko otrzymało lub otrzymywało mieszankę, na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” (% , N=2476)	430
Ryc. 3.22. Tabela krzyżowa dla pytań: „Jaki stopień referencyjności miał szpital?” vs. czy dziecko otrzymało lub otrzymywało mieszankę, na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” (% , N=2476)	431

Ryc. 3.23. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy w szpitalu otrzymałaś materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” (% , N=2476)	458
Ryc. 3.24. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy wśród otrzymanych w szpitalu materiałów edukacyjnych znalazły się materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” (% , N=1018)	458
Ryc. 3.25. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy wśród otrzymanych w szpitalu materiałów edukacyjnych znalazły się akcesoria takie jak butelki/smoczek?” (% , N=1018).....	459
Ryc. 4.1. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy po porodzie położna środowiskowo-rodzinna była w Twoim domu na choć jednej wizycie patronażowej?” (% , N=2504)	472
Ryc. 4.2. Struktura odpowiedzi na pytanie skierowanego do osób, u których położna nie była na ani jednej wizycie patronażowej: „Czy miałaś kontakt telefoniczny i/lub za pomocą środków elektronicznych z położną środowiskowo-rodzinną?” (% , N=212)	473
Ryc. 4.3. Struktura przeanalizowanych odpowiedzi na pytanie: „Jaki mógł być powód tego, że położna środowiskowo-rodzinna nie była na żadnej wizycie patronażowej?” (% , N=212)	474
Ryc. 4.4. Struktura odpowiedzi wśród kobiet, u których położna była na przynajmniej jednej wizycie patronażowej na pytanie: „Czy Ty kontaktowałaś się z położną środowiskowo-rodzinną, aby przekazać jej informację o tym, że jesteś z dzieckiem w domu po porodzie?” (% , N=2289).....	480
Ryc. 4.5. Czas odbycia się pierwszej wizyty położnej środowiskowo-rodzinnej od dnia powrotu/wypisu matki i dziecka ze szpitala (% , N=2403).....	484
Ryc. 4.6. Czas odbycia się pierwszej wizyty położnej środowiskowo-rodzinnej od dnia powrotu dziecka ze szpitala (gdy kobietę wypisano ze szpitala wcześniej bez dziecka) (% , N=73).....	489
Ryc. 4.7. Rozkład ilości odbytych wizyt patronażowych położnej środowiskowo-rodzinnej (% , N=2504)	497
Ryc. 4.8. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Na ilu w sumie wizytach patronażowych była u Ciebie położna środowiskowo-rodzinna?” (% , N=2289)	497
Ryc. 4.9. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy w okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś trudności z karmieniem piersią?” (% , N=2289)	521
Ryc. 4.10. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy położna środowiskowo-rodzinna obejrzała/zbadała Twoje piersi, stan brodawek?” (% , N=2289)	523
Ryc. 4.11. Struktura odpowiedzi na pytania: „Czy położna środowiskowo-rodzinna zbadała jamę ustną dziecka pod kątem ssania?” (% , N=2289).....	529

Ryc. 4.12. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy położna środowiskowo-rodzinna zważyła dziecko?” (% , N=2289), po prawej „Czy położna środowiskowo-rodzinna określiła przyrost masy ciała dziecka?” (% , N=2289).....	534
Ryc. 4.13. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy położna środowiskowo-rodzinna poprosiła Cię o nakarmienie dziecka piersią w swojej obecności?” (% , N=2289), po prawej „Czy karmienie piersią w obecności położnej środowiskowo-rodzinnej się odbyło?” (% , N=2289)	539
Ryc. 4.14. Tabela krzyżowa dla zmiennych: „Czy w okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś trudności z karmieniem piersią?” oraz „Czy położna środowiskowo-rodzinna poprosiła Cię o nakarmienie dziecka piersią w swojej obecności?” (% , N =2289).....	542
Ryc. 4.15. Tabela krzyżowa dla zmiennych: dla zmiennych: „Czy w okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś trudności z karmieniem piersią” oraz „Czy karmienie piersią w obecności położnej środowiskowo-rodzinnej się odbyło?” (% , N =2289).....	543
Ryc. 4.16. Struktura odpowiedzi na pytania: „Czy karmienie piersią w obecności położnej środowiskowo-rodzinnej się odbyło?”, „Czy położna środowiskowo-rodzinna oceniła akt karmienia?” oraz „Czy po ocenie aktu karmienia położna środowiskowo-rodzinna dała jakieś wskazówki?” (% , N=2289)	544
Ryc. 4.17. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy po okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś kontakt z położną środowiskowo-rodzinną?” (% , N=2289)	570
Ryc. 4.18. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy po okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś kontakt z położną środowiskowo-rodzinną?” z uwzględnieniem rodzaju kontaktu (% , N=2289)	571
Ryc. 4.19. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy pielęgniarka z przychodni POZ przyszła do Twojego domu na wizytę patronażową?” (% , N=2504), po prawej „W jakim wieku było wówczas dziecko?” (% , N=158)	630
Ryc. 4.20. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy podczas wizyty pielęgniarka przeprowadziła instruktaż w zakresie pielęgnacji dziecka?” (% , N=158), po prawej „Czy podczas wizyty pielęgniarka przeprowadziła instruktaż pielęgnacji jamy ustnej dziecka?” (% , N=158)	635
Ryc. 4.21. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy podczas wizyty pielęgniarka przeprowadziła instruktaż w zakresie karmienia piersią?” (% , N=158)	636
Ryc. 4.22. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy lekarz pediatra z Twojej przychodni, był w Twoim domu na wizycie patronażowej?” (% , N=2504), po prawej „W którym dniu życia dziecka lekarz przyszedł na wizytę patronażową?” (% , N=196).....	643

Ryc. 4.23. Struktura odpowiedzi na pytanie "Czy podczas wizyt w przychodni POZ lekarz pediatra dawał Ci jakieś wskazówki/zalecenia odnośnie do rozszerzania diety dziecka?" (% , N=2504)	661
Ryc. 4.24. Struktura przeanalizowanych odpowiedzi na otwarte pytanie: "Jakie to były wskazówki/zalecenia odnośnie do rozszerzania diety dziecka?" (% , N=933)	663
Ryc. 4.25. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy podczas wizyt patronażowych otrzymałaś od położnej środowiskowo-rodzinnej materiały edukacyjne/ulotki/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” (% , N=2289)	674
Ryc. 4.26. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” (% , N=430), po prawej „Czy wśród nich były akcesoria takie jak butelki/smoczek?” (% , N=430)	674
Ryc. 4.27. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy otrzymałaś od personelu medycznego w Twojej przychodni materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” (% , N=2504).....	681
Ryc. 4.28. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Od kogo z personelu otrzymałaś te materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” (% , N=131)	683
Ryc. 4.29. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” (% , N=693), po prawej „Czy wśród nich były akcesoria takie jak butelki/smoczek?” (% , N=693)	684
Ryc. 5.1. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy lekarz specjalista zajmujący się zdrowiem Twojego dziecka kiedykolwiek powiedział Ci, że istnieje konieczność odstawienia dziecka od piersi/zakończenia karmienia Twoim mlekiem” (% , N=1158).....	708
Ryc. 5.2. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy lekarz specjalista zajmujący się zdrowiem Twojego dziecka kiedykolwiek komentował fakt, że Twoje dziecko jest karmione piersią i/lub Twoim mlekiem lub odnosił?” (% , N=1158), po prawej charakter komentarza lekarza specjalisty o karmieniu piersią i/lub mlekiem matki na podstawie odpowiedzi na pytanie otwarte: „Co mówił lekarz specjalista?” (N=160).....	709
Ryc. 5.3. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy Twoje dziecko leczyło się szpitalnie w okresie trwania Twojej laktacji?” (% , N=1158).....	718
Ryc. 5.4. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy personel medyczny podczas pobytu Twojego dziecka w szpitalu wspierał Was w karmieniu piersią/odciąganiu mleka/utrzymaniu laktacji?” (% , N=446) .	719
Ryc. 6.1. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy kiedykolwiek lekarz rodzinny/internista z Twojej przychodni POZ komentował fakt, że karmisz dziecko piersią i/lub Twoim mlekiem lub	

odnosił się do długości, sposobu karmienia?" (% , N=904), po prawej charakter komentarza lekarza rodzinnego/internisty o karmieniu piersią i/lub mlekiem matki na podstawie odpowiedzi na pytanie otwarte: „Co mówił lekarz rodzinny/internista z Twojej przychodni POZ?” (N=149)..... 739

Ryc. 6.2. Struktura odpowiedzi na pytanie: po lewej „Czy kiedykolwiek lekarz specjalista komentował fakt, że karmisz dziecko piersią i/lub Twoim mlekiem lub odnosił się do długości, sposobu karmienia?” (% , N=904), po prawej charakter komentarza lekarza specjalisty o karmieniu piersią i/lub mlekiem matki na podstawie odpowiedzi na pytanie otwarte: „Co mówił lekarz specjalista?” (N=170) 741

Ryc. 6.3. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy ktoś z personelu medycznego zajmującego się Twoim zdrowiem kiedykolwiek powiedział Ci, że istnieje konieczność odstawienia dziecka od piersi/zakończenia karmienia Twoim mlekiem?” (% , N=904)..... 758

Ryc. 6.4. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Kto z personelu medycznego zajmującego się Twoim zdrowiem powiedział Ci, że istnieje konieczność odstawienia dziecka od piersi/zakończenia karmienia Twoim mlekiem?” (% , N=904)..... 759

Ryc. 6.5. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy kiedykolwiek odmówiono Ci jakiegoś świadczenia medycznego/badania lub wypisania recepty (np. leczenie zębów, badanie USG piersi, rentgen, tomografia komputerowa, terapia antybiotykowa itp.) ze względu na to, że karmisz piersią?” (% , N=904) 760

Ryc. 6.6. Struktura odpowiedzi na pytanie: "Kto Ci odmówił Ci świadczenia medycznego/badania lub wypisania recepty?" (% , N=223) 760

Ryc. 6.7. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy przebywałaś w szpitalu w okresie trwania Twojej laktacji?” (% , N=904) 807

Ryc. 6.8. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy personel medyczny podczas Twojego pobytu w szpitalu wspierał Cię w karmieniu piersią/odciąganiu mleka/utrzymaniu laktacji?” (% , N=126) ... 807

Ryc. 7.1. Struktura odpowiedzi na pytanie: „Czy ktoś z personelu medycznego w okresie ciąży i/lub porodu zadawał Ci pytania dotyczące Twojego samopoczucia psychicznego, służące ocenie ryzyka obecności depresji lub wykonywał wymienione badanie/a (EPDS lub test Becka)?” (% , N=2504) 824

SPIS TABEL

Tab. 1. Liczba urodzeń żywych dla poszczególnych województw w latach 2018-2022 (źródło: na podstawie roczników demograficznych za lata 2018-2021 oraz Bazy Demografia Głównego Urzędu Statystycznego)	54
Tab. 2. Liczba i wartość świadczeń „Wizyta położnej POZ w prowadzeniu ciąży fizjologicznej” dla poszczególnych województw refundowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w latach 2018-2022 (źródło: korespondencja własna z wojewódzkimi oddziałami NFZ w ramach dostępu do informacji publicznej)	59
Tab. 3. Liczba i wartość świadczeń „Wizyta w edukacji przedporodowej u kobiety w okresie od 21 tygodnia ciąży do terminu rozwiązania” dla poszczególnych województw refundowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w latach 2018-2022	90
Tab. 4. Liczba oddziałów położnictwa i ginekologii z podziałem na poziomy referencyjności w poszczególnych województwach wg stanu na dzień 5.06.2023 r. (źródło: korespondencja własna z NFZ – Centrala w Warszawie w ramach dostępu do informacji publicznej)	138
Tab. 5. Liczba i wartość świadczeń „Wizyta patronażowa położnej POZ” dla poszczególnych województw	509
Tab. 6. Średnia ilość wizyt patronażowych na urodzenie otrzymana po podzieleniu liczby wizyt w danym okresie, przez ilość urodzeń w tym samym okresie (źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Tab. 1. oraz Tab. 5.)	512
Tab. 7. Liczba świadczeń „Wizyta patronażowa pielęgniarki POZ” dla poszczególnych województw w latach 2018-2022 (źródło: korespondencja własna z wojewódzkimi oddziałami NFZ w ramach dostępu do informacji publicznej).....	632
Tab. 8. Liczba świadczeń „Wizyta patronażowa pielęgniarki POZ” dla poszczególnych województw w latach 2018-2022 (źródło: korespondencja własna z wojewódzkimi oddziałami NFZ w ramach dostępu do informacji publicznej).....	633

BIBLIOGRAFIA

Data dostępu do linków internetowych 30.11.2023:

- Akus M., Bartick M., *Lactation safety recommendations and reliability compared in 10 medication resources*. *Ann Pharmacother* 2007, 41(9):1352-60, <https://doi.org/10.1345/aph.1k052>
- Alimi R., Azmoude E., Moradi M., Zamani M., *The Association of Breastfeeding with a Reduced Risk of Postpartum Depression: A Systematic Review and Meta-Analysis*, *Breastfeeding Medicine* 2022, 17(4):290-296, <https://doi.org/10.1089/bfm.2021.0183>
- Altobelli E., Angeletti P.M., Verrotti A., Petrocelli R., *The Impact of Human Milk on Necrotizing Enterocolitis: A Systematic Review and Meta-Analysis*, *Nutrients* 2020, 12(5):1322, <https://doi.org/10.3390/nu12051322>
- Alves C., Soares L., Faria A. L., *Pregnancy and postpartum depression (PPD): A non-systematic review assessing the current state of knowledge on PPD*, *Revista Portuguesa de Investigação Comportamental e Social* 2023, 9(1):1-19, <https://dx.doi.org/10.31211/rpics.2023.9.1.293>
- Amitay E.L., Keinan-Boker L., *Breastfeeding and Childhood Leukemia Incidence: A Meta-analysis and Systematic Review*, *JAMA Pediatrics* 2015, 169(6):e151025, <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2015.1025>
- Anderson P. O., *Drug Treatment of Raynaud's Phenomenon of the Nipple*, *Breastfeeding Medicine* 2020, 15(11):686-688, <https://doi.org/10.1089/bfm.2020.0198>
- Angulo F.J., Cahill S.M., Wachsmuth I. K. i wsp., *Powdered Infant Formula as a Source of Salmonella Infection in Infants*, *Clinical Infectious Diseases* 2008, 46(2):268-273, <https://doi.org/10.1086/524737>
- Anstey E.H., Shoemaker M.L., Barrera C.M. i wsp., *Breastfeeding and Breast Cancer Risk Reduction: Implications for Black Mothers*, *American journal of preventive medicine* 2017, 53(3S1):S40-S46, <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2017.04.024>
- Babic A., Sasamoto N., Rosner B.A. i wsp., *Association Between Breastfeeding and Ovarian Cancer Risk*, *JAMA Oncology* 2020, 6(6):e200421, <https://doi.org/10.1001/jamaoncol.2020.0421>
- Baker P., Smith J.P., Garde A. i wsp., *The political economy of infant and young child feeding: confronting corporate power, overcoming structural barriers, and accelerating progress*, *The Lancet* 2023, 401(10375):503-524, [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(22\)01933-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(22)01933-X)
- Ballard O., Morrow A.L., *Human milk composition: nutrients and bioactive factors*, *Pediatric clinics of North America* 2013, 60(1):49-74, <https://doi.org/10.1016/j.pcl.2012.10.002>
- Bar-Oz B., Bulkowstein M., Benyamini L. i wsp., *Use of antibiotic and analgesic drugs during lactation*, *Drug Safety* 2003, 26(13):925-35, <https://doi.org/10.2165/00002018-200326130-00002>
- Baranowska B., Doroszewska A., Szykiewicz P., *Naukowe podstawy standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej*, Wydawnictwo AEH, 2020
- Baranowska B., *Kontakt „skóra do skóry” (STS) a termoregulacja noworodka*, 2013 <https://rodzicpoludzku.pl/baza-wiedzy/pierwszy-kontakt-baza-wiedzy/kontakt-skora-do-skoryq-sts-a-termoregulacja-noworodka/>
- Berger P.K., Ong M.L., Bode L., Belfort M.B., *Human Milk Oligosaccharides and Infant Neurodevelopment: A Narrative Review*, *Nutrients* 2023, 15(3):719, <https://doi.org/10.3390/nu15030719>

- Borszewska-Kornacka M.K, Bernatowicz-Łojko U., *Znaczenie karmienia naturalnego dla dziecka urodzonego przedwcześnie i jego matki*, w: *Banki Mleka w Polsce. Funkcjonowanie w podmiotach leczniczych – idea i praktyka*, Wesołowska A. (red.), 2017, <https://bankmleka.pl/wp-content/uploads/2023/01/BANKI-MLEKA-W-POLSCE.-Funkcjonowanie-w-podmiotach-leczniczych-idea-i-praktyka.pdf.pdf>
- Bosanquet K., Bailey D., Gilbody S. i wsp., *Diagnostic accuracy of the Whooley questions for the identification of depression: a diagnostic meta-analysis*, *BMJ Open* 2015, 5:e008913, <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2015-008913>
- Browarska A., *Żelazo w diecie dzieci karmionych piersią*, 2022, <https://lekarskimokiem.pl/zelazo-w-diecie-dzieci-karmionych-piersia/>
- Byerley E.M., Perryman D.C., Dykhuizen S.N. i wsp., *Breastfeeding and the Pharmacist's Role in Maternal Medication Management: Identifying Barriers and the Need for Continuing Education*, *The Journal of Pediatric Pharmacology and Therapeutics* 2022, 27(2):102–108, <https://doi.org/10.5863%2F1551-6776-27.2.108>
- Chaves R.G., Lamounier J.A., *Uso de medicamentos durante a lactação*, *Jornal de Pediatria* 2004, 80 (5 suppl), <https://doi.org/10.1590/S0021-75572004000700011>
- Chowdhury R., Sinha B., Sankar M.J. i wsp., *Breastfeeding and maternal health outcomes: a systematic review and meta-analysis*, *Acta Paediatrica* 2015, 104(467):96-113, <https://doi.org/10.1111/apa.13102>
- Chrustek A., *Karmienie piersią a przyjmowanie leków – czy to jest bezpieczne?*, 2021, <https://malysak.pl/karmienie-piersia-a-przyjmowanie-lekow-czy-to-jest-bezpieczne/>
- Chrzan-Dętkoś M., *Depresja w ciąży i depresja poporodowa*, 2022, <https://rodzicpoludzku.pl/baza-wiedzy/depresja-w-ciazy-i-depresja-poporodowa/>
- Chrzan-Dętkoś M., *Pod powierzchnią. Emocjonalne wyzwania macierzyństwa*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2023
- Crowe S. D., Miller H., Faulkner B., Lee H. C., *Use of Hand Expression of Breastmilk Within First Hour of Delivery to Increase Exclusive Hospital Breastfeeding Rate [400]*, *Obstetrics & Gynecology*, 135(1):167S, <https://doi.org/10.1097/01.aog.0000663984.24193.f5>
- Czosnykowska-Łukacja M., Lis-Kuberka J., Królak-Olejnik B., Orczyk-Pawitowicz M., *Changes in Human Milk Immunoglobulin Profile During Prolonged Lactation*, *Frontiers in Pediatrics* 2020, 8:428, <https://doi.org/10.3389/fped.2020.00428>
- Elsen van den L.W.J, Garssen J., Burcelin R., Verhasselt V., *Shaping the Gut Microbiota by Breastfeeding: The Gateway to Allergy Prevention?*, *Frontiers in pediatrics* 2019, 7:47, <https://doi.org/10.3389/fped.2019.00047>
- Eoh K.J., Park E.Y., Chang Y.J. i wsp., *The preventive effect of breastfeeding against ovarian cancer in BRCA1 and BRCA2 mutation carriers: A systematic review and meta-analysis*, *Gynecologic Oncology* 2021, 163(1):142-147, <https://doi.org/10.1016/j.ygyno.2021.07.028>
- Fan D., Xia Q., Lin D. i wsp., *Role of breastfeeding on maternal and childhood cancers: An umbrella review of meta-analyses*, *Journal of Global Health* 2023, 13:04067, <https://doi.org/10.7189/jogh.13.04067>
- Ferber S.G., Makhoul I.R., *The effect of skin-to-skin contact (kangaroo care) shortly after birth on the neurobehavioral responses of the term newborn: a randomized, controlled trial*, *Pediatrics* 2004, 113(4):858-65, <https://doi.org/10.1542/peds.113.4.858>
- Figueiredo B., Canário C., Field T, *Breastfeeding is negatively affected by prenatal depression and reduces postpartum depression*, *Psychological Medicine* 2014, 44(5):927-936, <https://doi.org/10.1017/s0033291713001530>

- Flaherman V. J., Maisels J. M., *ABM Clinical Protocol #22: Guidelines for Management of Jaundice in the Breastfeeding Infant 35 Weeks or More of Gestation—Revised 2017*, Academy of Breastfeeding Medicine 2017, <https://doi.org/10.1089/bfm.2017.29042.vjf>, polskie tłumaczenie: <https://abm.memberclicks.net/assets/DOCUMENTS/PROTOCOLS/22-jaundice-protocol-polish.pdf>
- Geddes D.T., Kakulas F., *7 Human Milk: Bioactive Components and Their Effects on the Infant and Beyond*, Breastfeeding and Breast Milk – from Biochemistry to Impact, (Ed, Family Larson – Rosenquist Foundation) Georg Thieme Verlag KG, The Global Health Network, 2018, <https://doi.org/10.21428/3d48c34a.de115c2a>
- Geddes D.T., *Ultrasound imaging of the lactating breast: methodology and application*, International Breastfeeding Journal 2009, artykuł nr 4, <https://doi.org/10.1186/1746-4358-4-4>
- Gouveri E., Papanas N., Hatzitolios A.I., Maltezos E., *Breastfeeding and Diabetes*, Current Diabetes Reviews 2011, 7(2):135-142(8), <https://doi.org/10.2174/157339911794940684>
- Greaves M., *A causal mechanism for childhood acute lymphoblastic leukaemia*, Nature Reviews Cancer 2018, 18(8):471-484, <https://doi.org/10.1038/s41568-018-0015-6>
- Hafija.pl, *Po co nam niemedyczne wsparcie laktacyjne?*, 2023, <https://www.hafija.pl/2023/03/po-co-nam-niemedyczne-wsparcie-laktacyjne.html>
- Hale T.W., *Hale's Medications & Mothers' Milk™*, Springer Publishing Company, New York 2022, <https://doi.org/10.1891/9780826150356>
- Haliloglu N., Ustuner E., Ozkavukcu E., *Breast Ultrasound during Lactation: Benign and Malignant Lesions*, Breast Care (Basel) 2019, 14(1):30-34, <https://doi.org/10.1159/000491781>
- Hansen R., Gibson S., De Paiva Alves E. i wsp., *Adaptive response of neonatal sepsis-derived group B Streptococcus to bilirubin*, Scientific reports 2018, 8(1):6470, <https://doi.org/10.1038/s41598-018-24811-3>
- Harder T., Bergmann R., Kallischnigg G., Plagemann A., *Duration of breastfeeding and risk of overweight: a meta-analysis*, American Journal of Epidemiology 2005, 162(5):397-403, <https://doi.org/10.1093/aje/kwi222>
- Hassan B., Zakerihamidi M., *The correlation between frequency and duration of breastfeeding and the severity of neonatal hyperbilirubinemia*, Journal of Maternal-Fetal and Neonatal Medicine 2018, 31(4):457–463, <https://doi.org/10.1080/14767058.2017.1287897>
- Helwich E. (red.), *Program wczesnej stymulacji laktacji ośrodków neonatologicznych i położniczych III poziomu referencyjności*, Standardy Medyczne Pediatria 2014, T. 11. https://www.kobiety.med.pl/cnol/images/cnol/Publikacje/wczesna_stymulacja.pdf
- Ho N.T, Li F., Lee-Sarwar K.A. i wsp., *Meta-analysis of effects of exclusive breastfeeding on infant gut microbiota across populations*, Nature Communications 2018, 9:4169, <https://doi.org/10.1038/s41467-018-06473-x>
- Horta B.L., de Lima N.P., *Breastfeeding and Type 2 Diabetes: Systematic Review and Meta-Analysis*, Current diabetes Reports 2019, 19(1):1, <https://doi.org/10.1007/s11892-019-1121-x>
- Hunter C.J., Petrosyan M., Ford H.R., Prasadarao N.V., *Enterobacter sakazakii: an emerging pathogen in infants and neonates*, Surgical Infections (Larchmt) 2008, 9(5):533-9, <https://doi.org/10.1089/sur.2008.006>
- Jordan S.J., Na R., Johnatty S.E. i wsp., *Breastfeeding and Endometrial Cancer Risk: An Analysis From the Epidemiology of Endometrial Cancer Consortium*, Obstetrics and Gynecology 2017, 129(6):1059-1067, <https://doi.org/10.1097/aog.0000000000002057>

- Kemper A.R., Newman T.B., Slaughter J.L. i wsp., *Clinical Practice Guideline Revision: Management of Hyperbilirubinemia in the Newborn Infant 35 or More Weeks of Gestation*, Pediatrics from the American Academy of Pediatrics 2022, 150 (3): e2022058859, <https://doi.org/10.1542/peds.2022-058859>
- Kintossou A.K., Blanco-Lopez J., Iguacel I. i wsp., *Early Life Nutrition Factors and Risk of Acute Leukemia in Children: Systematic Review and Meta-Analysis*, Nutrients 2023, 15(17):3775, <https://doi.org/10.3390/nu15173775>
- Koronkiewicz-Wiórek A., *Deficyty obowiązującej w prawie polskim regulacji w zakresie reklamy i innych technik marketingowych dotyczących produktów relevantnych dla ochrony karmienia piersią, ze szczególnym uwzględnieniem preparatów do początkowego żywienia niemowląt. Zarys problematyki*, w: Przegład Prawa i Administracji, Frąckowiak J. (red.), tom CXII, Wrocław 2018, <https://wuwr.pl/ppa/article/view/7690>
- Koronkiewicz-Wiórek A., *Jak dokonać zgłoszenia naruszenia prawa w zakresie marketingu żywności dla niemowląt i małych dzieci oraz przedmiotów służących do karmienia niemowląt i co powinno zawierać zgłoszenie?*, <https://www.prawoilaktacja.pl/p/do-pobrania.html> (publikacja do pobrania pod nazwą „MARKETING MM – ZGŁOSZENIE PODEJRZENIA NARUSZENIA PRAWA (pobierz)”)
- Koronkiewicz-Wiórek A., *Kodeks WHO a prawo polskie. Wybrane kwestie w związku z prawną analizą wyników „Raportu z badania zgodności marketingu produktów dla niemowląt i małych dzieci w Polsce z Międzynarodowym Kodeksem Produktów Zastępujących Mleko Kobięce i kolejnymi rezolucjami WHA”*, Kwartalnik Laktacyjny 2020, nr 1, <https://lekarskimokiem.pl/wp-content/uploads/2022/09/1-2020.pdf>
- Koronkiewicz-Wiórek A., *O potrzebie skorzystania przez Rzeczpospolitą Polską z prawa opcji w odniesieniu do reklamy preparatów do początkowego żywienia niemowląt i żywności specjalnego przeznaczenia medycznego opracowanej w celu zaspokojenia potrzeb żywieniowych niemowląt*, Przegład Prawa i Administracji [w druku]
- Koronkiewicz-Wiórek A., *Prawa związane z karmieniem piersią, I. Szczyt Koalicji Na Rzecz Karmienia Piersią*, Warszawa 2022, <https://www.prawoilaktacja.pl/p/do-pobrania.html>
- Koronkiewicz-Wiórek A., *Źródła prawa dotyczące marketingu żywności dla niemowląt i małych dzieci oraz przedmiotów służących do karmienia niemowląt*, <https://www.prawoilaktacja.pl/p/do-pobrania.html>
- Kramer M. S., Kakuma R., *Optimal duration of exclusive breastfeeding*, Cochrane Database of Systematic Review 2012, 2012(8):CD003517, <https://doi.org/10.1002/14651858.CD003517.pub2>
- Królak-Olejnik B., Nehring-Gugulska M., Oslislo A., *Standard postępowania poporodowego sprzyjający karmieniu naturalnemu noworodków z małą urodzeniową masą ciała*, Standardy Medyczne 2012, T. 9, <https://cnol.kobiety.med.pl/wp-content/uploads/2019/01/Standard-postepowania-poporodowego.pdf>
- Kulinich A., Liu L., *Human milk oligosaccharides: The role in the fine-tuning of innate immune responses*, Carbohydrate Research 2016, 432:62-70, <https://doi.org/10.1016/j.carres.2016.07.009>
- Kwan M.L., Buffler P.A., Abrams B., Kiley V.A., *Breastfeeding and the risk of childhood leukemia: a meta-analysis*, Public Health Reports 2004, 119(6):521-35, <https://doi.org/10.1016/j.phr.2004.09.002>
- Kwiatek-Kucharska A., *Ciągłość opieki położnej w innych krajach*, 2022 <https://rodzicpoludzk.pl/baza-wiedzy/ciaglosc-opieki-poloznej-w-innych-krajach/>
- Lawrence R. A., Lawrence R.M., *“Breastfeeding. A Guide for the Medical Profession”*, Elsevier 2021
- Li D.P., Du C., Zhang Z.M. i wsp., *Breastfeeding and ovarian cancer risk: a systematic review and meta-analysis of 40 epidemiological studies*, Asian Pacific Journal of Cancer Prevention 2014, 15(12):4829-37, <https://doi.org/10.7314/apjcp.2014.15.12.4829>

- Li Z., Mannava P., Murray J.C.S. i wsp., *Association between early essential newborn care and breastfeeding outcomes in eight countries in Asia and the Pacific: a cross-sectional observational -study*, *BMJ Glob Health* 2020, 5(8):e002581, <https://doi.org/10.1136/bmjgh-2020-002581>
- Lin D., Chen D., Huang J. i wsp., *Breastfeeding is associated with reduced risks of central obesity and hypertension in young school-aged children: a large, population-based study*, *International Breastfeeding Journal* 2023, 18(1):52, <https://doi.org/10.1186/s13006-023-00581-1>
- Liu H., Shi S., Gao J. i wsp., *Analysis of risk factors associated with breast cancer in women: a systematic review and meta-analysis*, *Translational Cancer Research* 2022, 11(5):1344-1353, <https://doi.org/10.21037/tcr-22-193>
- Mandel D., Lubetzky R., Dollberg S. i wsp., *Fat and Energy Contents of Expressed Human Breast Milk in Prolonged Lactation*, *Pediatrics* 2005, 116(3):432–435, <https://doi.org/10.1542/peds.2005-0313>
- Mane S., Taneja S., Madala J.S. i wsp., *Study of Stem Cells in Human Milk*, *The Cureus Journal of Medical Science* 2022, 14(3):e23701, <https://doi.org/10.7759/cureus.23701>
- Mao X., Omeogu C., Karanth S. i wsp., *Association of reproductive risk factors and breast cancer molecular subtypes: a systematic review and meta-analysis*, *BMC Cancer* 2023, 23(1):644, <https://doi.org/10.1186%2Fs12885-023-11049-0>
- Meek J.Y., Noble L., *Policy Statement: Breastfeeding and the Use of Human Milk*, *American Academy of Pediatrics - Section on Breastfeeding* 2022, <https://doi.org/10.1542/peds.2022-057988>
- Malherbe K., Taft D., *Breast Ultrasound*, StatPearls Publishing 2023, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK557837/>
- Mitchell J., Jones W., Winkley E., Kinsella S.M., *Guideline on anaesthesia and sedation in breastfeeding women 2020*, *Association of Anaesthetists* 2020, 75(11):1482-1493, <https://doi.org/10.1111/anae.15179>
- Mitchell K.B., Fleming M.M., Anderson P.O., Giesbrandt J.G., *ABM Clinical Protocol #30: Radiology and Nuclear Medicine Studies in Lactating Women*, *Academy of Breastfeeding Medicine* 2019, 14(5):290-294, <https://doi.org/10.1089/bfm.2019.29128.kbm>
- Mitchell K.B., Johnson H.M., Rodriguez J.M. i wsp., *Academy of Breastfeeding Medicine Clinical Protocol #36: The Mastitis Spectrum*, *Academy of Breastfeeding Medicine* 2022, 17(5):360-376, <https://doi.org/10.1089/bfm.2022.29207.kbm>
- Morze K., *Mamy Prawa! Karmienie piersią w sytuacjach szczególnych*, Fundacja Matecznik 2019, <https://fundacjamatecznik.pl/mamy-prawa-karmienie-piersia-w-sytuacjach-szczegolnych/>
- Morze K., *Znieczulenie ogólne a karmienie piersią – wytyczne*, 2019, <https://laktaceuta.pl/znieczulenie-ogolne-a-karmienie-piersia/>
- Nehring-Gugulska M., Bębenek D., *Długie karmienie piersią zanim coś powiesz, spójrz spokojnie na wyniki badań*, <https://cnol.kobiety.med.pl/pl/karmie-dlugo/>
- Nhering-Gugulska M., *Karmienie piersią a badania radiologiczne*, *Medycyna Praktyczna* 2013, <https://www.mp.pl/pacjent/pediatrica/lista/93015,karmienie-piersia-a-badania-radiologiczne>
- Nehring-Gugulska M., *Poziomy kształcenia w zakresie laktacji*, <https://cnol.kobiety.med.pl/wp-content/uploads/2018/12/pozksztal.pdf>
- Nehring-Gugulska M., *Szkolenie personelu Oddziałów Intensywnej Terapii Noworodka w zakresie opieki laktacyjnej*, w: *Program wczesnej stymulacji laktacji dla ośrodków neonatologicznych i położniczych III poziomu referencyjnego*, Helwich E. (red.), *Standardy Medyczne Pediatria* 2014, T. 11, https://www.kobiety.med.pl/cnol/images/cnol/Publikacje/wczesna_stymulacja.pdf

- Nehring-Gugulska M., *Wskazania do odciągania mleka – kiedy, jak i czym?*, Postępy Neonatologii 2022, nr 2, <https://cnol.kobiety.med.pl/wp-content/uploads/2022/11/Wskazania-do-odciagania-mleka-kiedy-jak-i-czym.pdf>
- Nehring-Gugulska M., Żukowska-Rubik M., Stobnicka-Stolarska P., Paradowska B., *Protokół oceny umiejętności ssania piersi*, 2014, <https://cnol.kobiety.med.pl/wp-content/uploads/2018/10/PROTOKOL-OCENY-UMIEJETNOSCI-SSANIA-PIERSI.pdf>
- Notarbartolo V., Giuffrè M., Montante C. i wsp., *Composition of Human Breast Milk Microbiota and Its Role in Children's Health*, Pediatric Gastroenterology, Hepatology & Nutrition 2022, 25(3):194-210, <https://doi.org/10.5223/pghn.2022.25.3.194>
- Ortega D., Viviand X., Lorec A.M. i wsp., *Excretion of lidocaine and bupivacaine in breast milk following epidural anesthesia for cesarean delivery*, Acta Anaesthesiol Scand 1999, 43(4):394-7, <https://doi.org/10.1034/j.1399-6576.1999.430405.x>
- Pacewicz P., *Wypalenie rodzicielskie w Polsce jest największe na świecie. Cierpimy jak nikt inny*, 2021, <https://oko.press/wypalenie-rodzicielskie-w-polsce-jest-najwieksze-na-swiecie-cierpimy-jak-nikt-inny>
- Palmer G., *Polityka Karmienia Piersią*, Mamania, Warszawa 2011
- Piwoz E.G., Huffman S.L., *The Impact of Marketing of Breast-Milk Substitutes on WHO-Recommended Breastfeeding Practices*, Food and Nutrition Bulletin 2015, 36(4):373-86, <https://doi.org/10.1177/0379572115602174>
- Poorolajal J., Heidarmoghni F., Karami M. i wsp., *Factors for the Primary Prevention of Breast Cancer: A Meta-Analysis of Prospective Cohort Studies*, Journal of Research in Health Sciences 2021, 21(3):e00520, <https://doi.org/10.34172/jrhs.2021.57>
- Qiao J., Dai L.J., Zhang Q., Ouyang Y.Q., *A Meta-Analysis of the Association Between Breastfeeding and Early Childhood Obesity*, Journal of Pediatric Nursing 2020, 53:57-66, <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2020.04.024>
- Rollins N.C., Bhandari N., Hajeerbhoy N. i wsp., *Why invest, and what it will take to improve breastfeeding practices?*, The Lancet 2016, 387(100017):491-504, [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(15\)01044-2](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(15)01044-2)
- Rosa F., Sharma A.K., Gurung M. i wsp., *Human Milk Oligosaccharides Impact Cellular and Inflammatory Gene Expression and Immune Response*, Frontiers in Immunology 2022, 13:907529, <https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.907529>
- Rosenberg K.D., Eastham C.A., Kasehagen L.J., Sandoval A.P., *Marketing Infant Formula Through Hospitals: the Impact of Commercial Hospital Discharge Packs on Breastfeeding*, American Journal of Public Health 2008, 98(2): 290–295, <https://doi.org/10.2105%2FAJPH.2006.103218>
- Sachs H. Ch. i wsp., *The Transfer of Drugs and Therapeutics Into Human Breast Milk: An Update on Selected Topics*, American Academy of Pediatrics – Committee on Drugs, Pediatrics 2013, 132(3):e796–e809, <https://doi.org/10.1542/peds.2013-1985>
- Scoccianti Ch., Key T.J., Anderson A.S. i wsp., *European Code against Cancer 4th Edition: Breastfeeding and cancer*, Cancer Epidemiology 2015, 39(1):S101-106, <https://doi.org/10.1016/j.canep.2014.12.007>
- Sinkiewicz-Darol E., Martysiak-Żurowska D., Puta M., Adamczyk I., Barbarska O., Wesołowska A., Bernatowicz-Łojko U., *Nutrients and Bioactive Components of Human Milk After One Year of Lactation: Implication for Human Milk Banks*, Journal of Pediatric Gastroenterology and Nutrition 2022, 74(2):284-291, <https://doi.org/10.1097/mpg.0000000000003298>
- So M., Bozzo P., Inoue M., Einarson A., *Safety of antihistamines during pregnancy and Lactation*, Canadian Family Physician 2010, 56(5):427-429, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2868610/>

- Sood R., Rositch A.F., Shakoor D. i wsp., *Ultrasound for Breast Cancer Detection Globally: A Systematic Review and Meta-Analysis*, Journal of Global Oncology 2019, 5:1-17, <https://doi.org/10.1200/JGO.19.00127>
- Sonnenschein-van der Voort A.M. M., Jaddoe V.W.W., van der Valk R.J.P. i wsp., *Duration and exclusiveness of breastfeeding and childhood asthma-related symptoms*, The European Respiratory Journal 2012, 39(1):81-9, <https://doi.org/10.1183/09031936.00178110>
- Spencer J.P., Thomas S., Trondsen Pawlowski R. H., *Medication Safety in Breastfeeding*, American Family Physician 2022, 106(6):638-644, PMID: 36521462, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36521462/>
- Su Q., Sun X., Zhu L. i wsp., *Breastfeeding and the risk of childhood cancer: a systematic review and dose-response meta-analysis*, BMC Medicine 2021, 19(1):90, <https://doi.org/10.1186/s12916-021-01950-5>
- Szajewska H., Socha P., Horvath A. i wsp., *Zasady żywienia zdrowych niemowląt. Stanowisko Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci*, Standardy Medyczne Pediatria 2021, T. 18., https://www.umb.edu.pl/photo/pliki/WL_jednostki/klinika_pediiatrii_i_zaburzen_rozwoju_dzieci_i_mlodziu/zasady_zywienia_zdrowych_niemowlat.pdf
- Syska M., [w:] *Bezpieczeństwo żywności i żywienia. Komentarz*, Szymecka-Wesołowska A. (red.), Warszawa 2013, LEX/el., art. 25.
- Szugye H., Murra A., Lam S.K., *A new policy update on breastfeeding: What all clinicians need to know*, Cleveland Clinic Journal of Medicine 2023, 90(8):469-473, <https://doi.org/10.3949/ccjm.90a.22099>
- Świderek-Tybelska A., *Wskaźniki skuteczności karmienia piersią*, 2021, <https://malysak.pl/wskazniki-skutecznego-karmienia-piersia/>
- Toledo C., Cianelli R., Villegas Rodriguez N. i wsp., *The significance of breastfeeding practices on postpartum depression risk*, Public Health Nursing 2022, 39(1):15–23, <https://doi.org/10.1111/phn.12969>
- Tołłoczko J., *Rekomendacje PTN dotyczące leczenia żółtaczek u noworodków w praktyce*, <https://cnol.kobiety.med.pl/wp-content/uploads/2021/06/Rekomendacje-PTN-dotyczace-lecznia-zoltaczek-u-noworodkow-w-praktyce.pdf>
- Tomori C., Hernández-Cordero S., Busath N. i wsp., *What works to protect, promote and support breastfeeding on a large scale: A review of reviews*, Maternal and Child Nutrition 2022, 18 (Suppl 3):e13344, <https://doi.org/10.1111/mcn.13344>
- Tschiderer L., Seekircher L., Kunutsor S.K. i wsp., *Breastfeeding Is Associated With a Reduced Maternal Cardiovascular Risk: Systematic Review and Meta-Analysis Involving Data From 8 Studies and 1 192 700 Parous Women*, Journal of the American Heart Association 2022, 11(2):e022746, <https://doi.org/10.1161/jaha.121.022746>
- Tucker Z., O'Malley C., *Mental Health Benefits of Breastfeeding: A Literature Review*, The Cureus Journal of Medical Science 2022, 14(9):e29199, <https://doi.org/10.7759/cureus.29199>
- Vansarla G., Håkansson A.P., Bergenfelz, C., *HAMLET a human milk protein-lipid complex induces a pro-inflammatory phenotype of myeloid cells*, European journal of immunology 2020, 51(4): 965-977, <https://doi.org/10.1002/eji.202048813>
- Victora C.G., Bahl R., Barros A. J. D. i wsp., *Breastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, and lifelong effect*, The Lancet 2016, 387(10017):475–490, [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)01024-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)01024-7)
- Victoria C.G., Horta B.L., de Mola Ch.L. i wsp., *Association between breastfeeding and intelligence, educational attainment, and income at 30 years of age: a prospective birth cohort study from Brazil*, The Lancet Global Health 2015, 3:e199-e205, [https://doi.org/10.1016%2FS2214-109X\(15\)70002-1](https://doi.org/10.1016%2FS2214-109X(15)70002-1)

- Walter M.H., Abele H., Plappert C.F., *The Role of Oxytocin and the Effect of Stress During Childbirth: Neurobiological Basics and Implications for Mother and Child*, *Frontiers in endocrinology* 2021, 12:742236, <https://doi.org/10.3389/fendo.2021.742236>
- Walters D.D., Phan L.T.H., Mathisen R., *The cost of not breastfeeding: global results from a new tool*, *Health Policy and Planning* 2019, 34(6):407-417, <https://doi.org/10.1093/heapol/czz050>
- Wang Z., Liu J., Shuai H. i wsp., *Correction: Mapping global prevalence of depression among postpartum women*, *Translational Psychiatry* 2021, 11(1):640, <https://doi.org/10.1038/s41398-021-01692-1>
- Wesołowska A., Brojanowska-Aleksandrowicz A., Koronkiewicz-Wiórek A., *Zalecenia programowe i zalecenia dotyczące rozwiązań ustawodawczych, [w:] Raport z badania zgodności marketingu produktów dla niemowląt i małych dzieci w Polsce z Międzynarodowym Kodeksem Produktów Zastępujących Mleko Kobięce i kolejnymi rezolucjami WHA*, Wesołowska A., Brojanowska-Aleksandrowicz A., Baranowska B. (red.), Warszawa 2019
- Wesołowska A., *Żywnienie pacjentów oddziałów neonatologicznych mlekiem z banku mleka kobiecego w świetle medycyny opartej na dowodach*, w: *Banki Mleka w Polsce. Funkcjonowanie w podmiotach leczniczych – idea i praktyka*, Wesołowska A. (red.), 2017, <https://bankmleka.pl/wp-content/uploads/2023/01/BANKI-MLEKA-W-POLSCIE.-Funkcjonowanie-w-podmiotach-leczniczych-idea-i-praktyka.pdf>
- Wilińska M., Warakomska M., Nowicka K. i wsp., *Siara - znaczenie wczesnej podaży dla noworodka urodzonego przedwcześnie oraz praktyczne aspekty zastosowania w oddziale intensywnej terapii noworodka. Część 1.*, w: *Program wczesnej stymulacji laktacji dla ośrodków neonatologicznych i położniczych III poziomu referencyjnego*, Helwich E. (red.), *Standardy Medyczne Pediatria* 2014, T. 11, https://www.kobiety.med.pl/cnol/images/cnol/Publikacje/wczesna_stymulacja.pdf
- Wright C. M., Waterston A. J. R., *Relationships between paediatricians and infant formula milk companies*, *Archives of Disease in Childhood* 2006, 91(5):383-385, <https://doi.org/10.1136/adc.2005.072892>
- Xia M., Luo J., Wang J., Liang Y., *Association between breastfeeding and postpartum depression: A meta-analysis*, *Journal of Affective Disorders* 2022, 308:512-519, <https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.04.091>
- Xu L., Lochhead P., Ko Y., i wsp., *Systematic review with meta-analysis: breastfeeding and the risk of Crohn's disease and ulcerative colitis*, *Alimentary Pharmacology & Therapeutics* 2017, 46(9):780-789, <https://doi.org/10.1111/apt.14291>
- Xue M., Dehaas E., Chaudhary N. i wsp., *Breastfeeding and risk of childhood asthma: a systematic review and meta-analysis*, *European Respiratory Journal Open Research* 2021, 7(4):00504-2021, <https://doi.org/10.1183/23120541.00504-2021>
- York D.J., Smazal A.L., Robinson D.T., De Plaen I.G., *Human Milk Growth Factors and Their Role in NEC Prevention: A Narrative Review*, *Nutrients* 2021, 13(11):3751, <https://doi.org/10.3390/nu13113751>
- Yuen M., Hall O.J., Masters G. A. i wsp., *The Effects of Breastfeeding on Maternal Mental Health: A Systematic Review*, *Journal of Women's Health* 2022, 31(6):787-807, <https://doi.org/10.1089/jwh.2021.0504>
- Żukowska-Rubik M., Nehring-Gugulska M., Dmoch-Gajzlerska E., *Konsultanci laktacyjni w systemie opieki zdrowotnej*, *Położna nauka i praktyka* 2017, 2(38), <https://cnol.kobiety.med.pl/wp-content/uploads/2018/12/Konsultanci-laktacyjni-w-systemie.pdf>
- Żukowska-Rubik M., *Płaskie i wklęsłe brodawki (sutki) – Jak karmić piersią?*, *Medycyna Praktyczna* 2013, <https://www.mp.pl/pacjent/pediatria/karmienie-piersia/93049,plaskie-i-wklesle-brodawki-sutki-jak-karmic-piersia>

Dokumenty, publikacje i zasoby organizacji oraz instytucji dostępne w Internecie (dostęp: 30.11.2023):

- APA, *Stigma, Prejudice and Discrimination Against People with Mental Illness*, 2020, <https://www.psychiatry.org/patients-families/stigma-and-discrimination>
- CDC, *Cronobacter Infection and Infants*, 2023, <https://cdc.gov/cronobacter/infection-and-infants.html>
- CDC, *Cup Feeding Infants During Emergencies*, 2023, <https://cdc.gov/nutrition/emergencies-infant-feeding/cup-feeding.html>
- CDC, *Hand Expression*, 2023, <https://cdc.gov/nutrition/emergencies-infant-feeding/hand-expression.html>
- CDC, *Information for Families During the Infant Formula Shortage*, 2020, <https://cdc.gov/nutrition/infantandtoddlernutrition/formula-feeding/infant-formula-shortage.html>
- CNoL, *Jak zostać Promotorem?*, <https://cnol.kobiety.med.pl/pl/promocja/jak-zostac-promotorem-kp/>
- European Commission, Directorate Public Health and Risk Assessment, *EU Project on Promotion of Breastfeeding in Europe. Protection, promotion and support of breastfeeding in Europe: a blueprint for action (revised)*, Luxembourg, 2008, <https://www.aeped.es/sites/default/files/6-newblueprintprinter.pdf>
- European Commission, Karolinska Institutet, IRCCS Burlo Garofolo, WHO, *Infant and young child feeding: standard recommendations for the European Union*, https://www.richtigessenvonanfangan.at/fileadmin/Redakteure_REVAN/user_upload/EUNUTNET_Infant_and_young_child_feeding.pdf
- FDA, *Cronobacter sakazakii*, 2023, <https://fda.gov/food/foodborne-pathogens/cronobacter-sakazakii>
- FRpL, *Prawo do opieki i wsparcia ze strony bliskiej osoby*, 2021, <https://rodzicpoludzku.pl/poznaj-swoje-prawa/prawa-pacjenta/prawo-do-opieki-i-wsparcia-ze-strony-bliskiej-osoby/>
- FRpL, *Stanowisko Światowej Organizacji Zdrowia dotyczące cesarskich cięć*, 2015, <https://rodzicpoludzku.pl/baza-wiedzy/wiesci-ze-swiatea/stanowisko-swiatowej-organizacji-zdrowia-dotyczace-cesarskich-ciec/>
- Fundacja Matecznik, *Dlaczego Polki potrzebują kampanii społecznej o położnych rodzinnych? Kampania społeczna o położnych*, <https://fundacjamatecznik.pl/nasze-dzialania/kampania-spoeczna-o-poloznych/>
- IBFAN i BPNI, *WBTi Assessment Tool*, 2019, <https://www.worldbreastfeedingtrends.org/uploads/resources/document/wbti-tool-2019.pdf>
- IBFAN i ICDC, *Code Essentials 1: Annotated International Code of Marketing of Breastmilk Substitutes and subsequent WHA resolutions. Second Edition*, Penang 2018, <https://www.babymilkaction.org/wp-content/uploads/2023/05/201801-CE1-2nd-Edition-Final.pdf>
- IBFAN i ICDC, *Code Essentials 3: Responsibilities of Health Workers under the International Code of Marketing of Breastmilk Substitutes and subsequent WHA resolutions. Second Edition*, Penang 2018, <https://www.babymilkaction.org/wp-content/uploads/2023/05/201804-CE3-2nd-Edition-Final.pdf>
- IBFAN i ICDC, *Code Monitoring Kit*, Penang 2019, <https://www.babymilkaction.org/wp-content/uploads/2021/04/2019-CMK-Final.pdf>
- KUKP, *Działania KUKP - Inicjatywa Szpital Przyjazny Dziecku*, <https://laktacja.pl/article/190,dzialania-kukp-inicjatywa-szpital-przyjazny-dziecku>
- KUKP, *Dziesięć Kroków Skutecznego Karmienia piersią (wersja uaktualniona z 2018 roku)*, https://laktacja.pl/images/stories/pdf/10_krokow_na_strone_kukp.pdf

- Zob. KUKP, *Jak zdobyć i utrzymać tytuł Szpital Przyjazny Dziecku*, <https://laktacja.pl/article/95,jak-zdobyc-i-utrzymac-tytul-szpital-przyjazny-dziecku>
- KUKP, *Lista szpitali w Polsce odznaczonych tytułem WHO Szpital Przyjazny Dziecku* <https://laktacja.pl/article/94,lista-szpitali-w-polsce-odznaczonych-tytułem-who-szpital-przyjazny-dziecku>
- La Leche League International i IBFAN, *Karmienie kubeczkami*, <https://lilli.org/wp-content/uploads/colour-Polish-final-1.pdf>
- MZ, *Dzieci, a także kobiety w okresie ciąży, porodu i połogu mają prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*, <https://www.gov.pl/web/zdrowie/dzieci-a-takze-kobiety-w-okresie-ciazy-porodu-i-pologu-maja-prawo-do-swiadczen-opieki-zdrowotnej-finansowanych-ze-srodkow-publicznych>
- MZ, *Kim jest asystent zdrowienia*, <https://pacjent.gov.pl/aktualnosc/kim-jest-asystent-zdrowienia>
- MZ, *Mniejsze ryzyko nowotworu dzięki karmieniu piersią*, <https://pacjent.gov.pl/aktualnosc/mniejsze-ryzyko-nowotworu-dzieki-karmieniu-piersia>
- MZ, *Światowy Dzień Walki z Rakiem*, <https://www.gov.pl/web/psse-wabrzezno/swiatowy-dzien-walki-z-rakiem>
- NICE, *Antenatal and postnatal mental health: clinical management and service guidance*, 2014 <https://www.nice.org.uk/guidance/cg192/chapter/Recommendations#treatment-decisions-advice-and-monitoring-for-women-who-are-planning-a-pregnancy-are-pregnant-or>
- NIH, Baza Lactmed, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK501922/>
- NIHR, *Two simple questions help GPs rule out depression*, <https://doi.org/10.3310/signal-000217>
- NIK, *Informacja o wynikach kontroli. Opieka okołoporodowa na oddziałach położniczych*, LBI.410.008.2015 Nr ewid. 203/2015/P/15/065/LBI, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/15/065/>
- NIPiP, *Raport Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych. Pielęgniarka, położna zawody deficytowe w polskim systemie ochrony zdrowia*, 2022, <https://nipip.pl/wp-content/uploads/2022/06/2022-04-30-Raport-NIPiP-KRAJ-Wojewodztwa-w-2.2.pdf>
- *Praktyczne uwarunkowania wprowadzenia nowego standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej*, Prometriq Akademia Zarządzania 2018, <https://prometriq.pl/wp-content/uploads/2018/12/Broszura-NPZ-CO1-wersja-elektroniczna.pdf>
- PTKiDL, *Kosultanci IBCLC*, <https://laktacja.org.pl/konsultant-ibclc/>
- The Society of Radiographers, *SoR joint statement on safety of breastfeeding after contrast agent: Evidence indicates cessation of breastfeeding not required*, 2022, <https://www.sor.org/news/sor/sor-issues-joint-statement>
- UNICEF, *Breastfeeding: A mother's gift, for every child*, 2018, <https://data.unicef.org/resources/breastfeeding-a-mothers-gift-for-every-child/>
- UNICEF, *UNICEF: Każdego roku karmienie piersią mogłoby uratować życie ponad 820 000 dzieci*, 2016 <https://unicef.pl/co-robimy/aktualnosci/news/unicef-kazdego-roku-karmienie-piersia-mogloby-uratowac-zycie-ponad-820-000-dzieci>
- UNICEF, *What I Should Know About 'the Code': A Guide to Implementation, compliance and Identifying Violations*, 2023, <https://globalbreastfeedingcollective.org/media/2121/file>
- UNICEF United Kingdom – The Baby Friendly Initiative, *Going Baby Friendly Universities*, <https://www.unicef.org.uk/babyfriendly/accreditation/universities/>

- UNICEF United Kingdom – The Baby Friendly Initiative, *Guide to the Unicef UK Baby Friendly Initiative standards*, 2017, <https://www.unicef.org.uk/babyfriendly/wp-content/uploads/sites/2/2014/02/Guide-to-the-Unicef-UK-Baby-Friendly-Initiative-Standards.pdf>
- UNICEF United Kingdom – The Baby Friendly Initiative, *Skin-to-skin contact*, <https://unicef.org.uk/babyfriendly/baby-friendly-resources/implementing-standards-resources/skin-to-skin-contact>
- UNICEF United Kingdom – The Baby Friendly Initiative, *University Guidance Implementing the Standards*, <https://www.unicef.org.uk/babyfriendly/baby-friendly-resources/implementing-standards-resources/university-guide-to-the-standards/>
- UNICEF United Kingdom – The Baby Friendly Initiative, *University Guide to the UNICEF UK Baby Friendly Initiative University Standards*, <https://www.unicef.org.uk/babyfriendly/wp-content/uploads/sites/2/2019/07/Guide-to-the-Unicef-UK-Baby-Friendly-Initiative-University-Standards.pdf>
- United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights, *Joint statement by the UN Special Rapporteurs on the Right to Food, Right to Health, the Working Group on Discrimination against Women in law and in practice, and the Committee on the Rights of the Child in support of increased efforts to promote, support and protect breastfeeding*, 2016, <https://www.ohchr.org/en/statements/2016/11/joint-statement-un-special-rapporteurs-right-food-right-health-working-group>
- WHA rezolucja 69.9, *Ending inappropriate promotion of foods for infants and young children*, 2016, https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA69/A69_R9-en.pdf
- WHO, *Breastfeeding and COVID-19*, 2020, <https://who.int/news-room/commentaries/detail/breastfeeding-and-covid-19>, https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/332639/WHO-2019-nCoV-Sci_Brief-Breastfeeding-2020.1-eng.pdf?sequence=1
- WHO, *Guidance on ending the inappropriate promotion of foods for infants and young children: implementation manual*, Genewa 2017, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/260137/9789241513470-eng.pdf?sequence=1>
- WHO, *Guideline for complementary feeding of infants and young children 6–23 months of age*, Genewa 2023, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://www.who.int/publications/i/item/9789240081864>
- WHO, *Guideline: protecting, promoting and supporting BREASTFEEDING IN FACILITIES providing maternity and newborn services*, Genewa 2017, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://www.who.int/publications/i/item/9789241550086>
- WHO, *Infant and young child feeding*, 2021, <https://who.int/news-room/fact-sheets/detail/infant-and-young-child-feeding>
- WHO, *Maternal, infant and young child nutrition. Guidance on ending the inappropriate promotion of foods for infants and young children*, A69/7 Add. 1 2016, https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA69/A69_7Add1-en.pdf?ua=1
- WHO, *National implementation of the Baby-Friendly Hospital Initiative*, Genewa 2017, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://who.int/publications/i/item/9789241512381>, <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/255197/9789241512381-eng.pdf?sequence=1>
- WHO, *Skin-to-skin contact helps newborns breastfeed*, 2020 <https://who.int/westernpacific/news-room/feature-stories/item/skin-to-skin-contact-helps-newborns-breastfeed>
- WHO, *The International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes 1981 and subsequent relevant World Health Assembly Resolutions*, <https://www.who.int/teams/nutrition-and-food-safety/food-and-nutrition-actions-in-health-systems/code-and-subsequent-resolutions>

- WHO, *The international code of marketing of breast-milk substitutes: frequently asked questions on the roles and responsibilities of health workers*, Genewa 2020, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://www.who.int/publications/i/item/9789240005990>
- WHO, *What is the World Health Organization? Frequently asked questions*, <https://who.int/about/frequently-asked-questions>
- WHO preambuła Konstytucji, <https://www.who.int/about/governance/constitution>
- WHO Regional Office for Europe, *Effective regulatory frameworks for ending inappropriate marketing of breast-milk substitutes and foods for infants and young children in the WHO European Region*, Kopenhaga 2022, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/352003/WHO-EURO-2022-4885-44648-63367-eng.pdf>
- WHO i UNICEF, *Capture the Moment – Early initiation of breastfeeding: The best start for every newborn*, New York 2018, <https://reliefweb.int/report/world/capture-moment-early-initiation-breastfeeding-best-start-every-newborn>
- WHO i UNICEF, *Global strategy for infant and young child feeding*, 2003, <https://www.who.int/publications/i/item/9241562218>
- WHO i UNICEF, *How the marketing of formula milk influences our decisions on infant feeding*, Genewa 2022, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://who.int/publications/i/item/9789240044609>, <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/352098/9789240044609-eng.pdf?sequence=1>
- WHO i UNICEF, *Implementation Guidance on Counselling Women to Improve Breastfeeding Practices*, New York 2021, <https://www.globalbreastfeedingcollective.org/media/1501/file/UNICEF-WHO-BF-Counseling-Guidance-2021.pdf>
- WHO i UNICEF, *Protecting, promoting and supporting breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services: implementing the revised BABY-FRIENDLY HOSPITAL INITIATIVE 2018*, Genewa 2018, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://www.who.int/publications/i/item/9789241513807>, <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/272943/9789241513807-eng.pdf?sequence=19>
- WHO i UNICEF, *Protecting, promoting and supporting breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services: the revised Baby-friendly Hospital Initiative 2018 implementation guidance. Frequently asked questions*, Genewa 2020, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://www.who.int/publications/i/item/9789240001459>, <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/330824/9789240001459-eng.pdf?sequence=1>
- WHO i UNICEF, *Protecting, promoting and supporting breastfeeding: the Baby-friendly Hospital Initiative for small, sick and preterm newborns*, Genewa 2020, Licencja: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://www.who.int/publications/i/item/9789240005648>, <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/333686/9789240005648-eng.pdf?sequence=1>
- Zachodniopomorski OW NFZ, *Poradnik profilaktyczny o wczesnym wykrywaniu raka piersi*, Szczecin 2018, https://www.nfz-szczecin.pl/files/6049_rozowa_wstazka_katalog_15.05_nr_2.pdf

Strony internetowe (dostęp: 30.11.2023):

- <https://bankmleka.pl/znajdz-bank-mleka/>
- <https://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx>
- <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/cywilizacyjne-choroby;3888921.html>

KARMLENIE MLEKIEM MAMY PRAWEM MAMY I DZIECKA

- <https://gov.pl/web/zdrowie/karmienie-piersia>
- <https://gov.pl/web/zdrowie/opieka-okoloporodowa>
- <https://e-lactancia.org/>
- <https://laktacja.pl/>
- <https://laktacja.pl/article/1,o-nas>
- <https://maluchynabrzuchy.pl>
- <https://nfz.gov.pl/dla-pacienta/informacje-o-swadczeniach/podstawowa-opieka-zdrowotna/>
- <https://pacient.gov.pl/podstawowa-opieka-zdrowotna>
- <https://rodzicpoludzku.pl/co-robimy/raporty/>
- <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/>
- <https://tulimymamy.pl/dzialalnosc-rzecznicza/>
- <https://wcrs.wroclaw.pl/wyprawkawroclawska/>
- <https://who.int/health-topics/breastfeeding>
- https://www.facebook.com/Hafijapl/posts/pfbid028Pp4NN27WBBuGU8d7NzPxdWtwovjD1pKgdDKebRWe_pjfwn52KEc3JL4navWbUn41l
- <https://www.halesmeds.com/>
- <https://www.kela.fi/maternity-package-2023#baby-care-items>
- <https://www.poznan.pl/wyprawkadlagzubka/>

POLECANE STRONY INTERNETOWE

- [Strona amerykańskiego Centrum Kontroli i Prewencji Chorób \(CDC\) z instrukcją, jak karmić niemowlę kubeczkiem](#)
- [Strona amerykańskiego Centrum Kontroli i Prewencji Chorób \(CDC\) z instrukcją, jak odciążać pokarm ręcznie](#)
- [Strona z mapą Centrów Zdrowia Psychicznego](#)
- [Strona Fundacji Matecznik](#)
- [Strona Fundacji Matecznik z artykułami](#)
- [Strona "Gdzie rodzić?" z bazą szpitali i oddziałów położniczych w Polsce oraz opiniami o nich kobiet prowadzona przez Fundację Rodzić po Ludzku](#)
- [Strona z generatorem planu porodu Fundacji Rodzić po Ludzku](#)
- [Strona bloga z kompendium wiedzy o karmieniu piersią Hafija.pl](#)
- [Strona z materiałami do pobrania na blogu Hafija.pl](#)
- [Instrukcja La Leche League i IBFAN jak karmić niemowlę kubeczkiem](#)
- [Strona Laktaceuta.pl o lekach w laktacji](#)
- [Strona artykułami na blogu Laktaceuta.pl](#)
- [Strona z plikiem do pobrania Skali Edynburskiej Depresji Poporodowej \(EDPS\) na Laktacuta.pl](#)
- [Strona bloga Lekarskim Okiem o rozwoju dziecka w teorii i praktyce](#)
- [Strona o Fundacji Specjaliści Dzieciom](#)
- [Strona z numerami Kwartalnika Laktacyjnego wydawanego w latach 2019-2021](#)
- [Strona inicjatywy Maluchy Na Brzuchy o kontakcie skóra do skóry](#)

- [Strona Strefa przyjazna karmieniu piersią - małyssak.pl](http://małyssak.pl)
- [Strona z artykułem o wskaźnikach skutecznego karmienia na małyssak.pl](http://małyssak.pl)
- [Strona z informacjami o wsparciu w karmieniu piersią na małyssak.pl](http://małyssak.pl)
- [Strona Fundacji Mama na Huśtawce](http://mama.na.hustawce.pl)
- [Strona Mlekiem Mamy z wiedzą o karmieniu piersią](http://mlekiemmamy.pl)
- [Strona Fundacji Mlekiem Mamy](http://mlekiemmamy.pl)
- [Strona informacyjno-edukacyjna poświęcona ochronie prawnej karmienia piersią
Prawo i Laktacja](http://prawoilaktacja.pl)
- [Strona z testem EDPS Przystanku Mama](http://przystankumama.pl)
- [Strona Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę z informacjami dla rodziców w kryzysie
zdrowia psychicznego](http://dajemydzieciomsite.pl)
- [Strona Stowarzyszenia Ochrony, Promocji i Wsparcia Karmienia Piersią](http://ochronapiercia.pl)
- [Strona Stowarzyszenia Małyssak](http://małyssak.pl)
- [Strona za spotkaniami online Stowarzyszenia Małyssak](http://małyssak.pl)
- [Strona Stowarzyszenia Tulimy Mamy](http://tulimy mamy.pl)

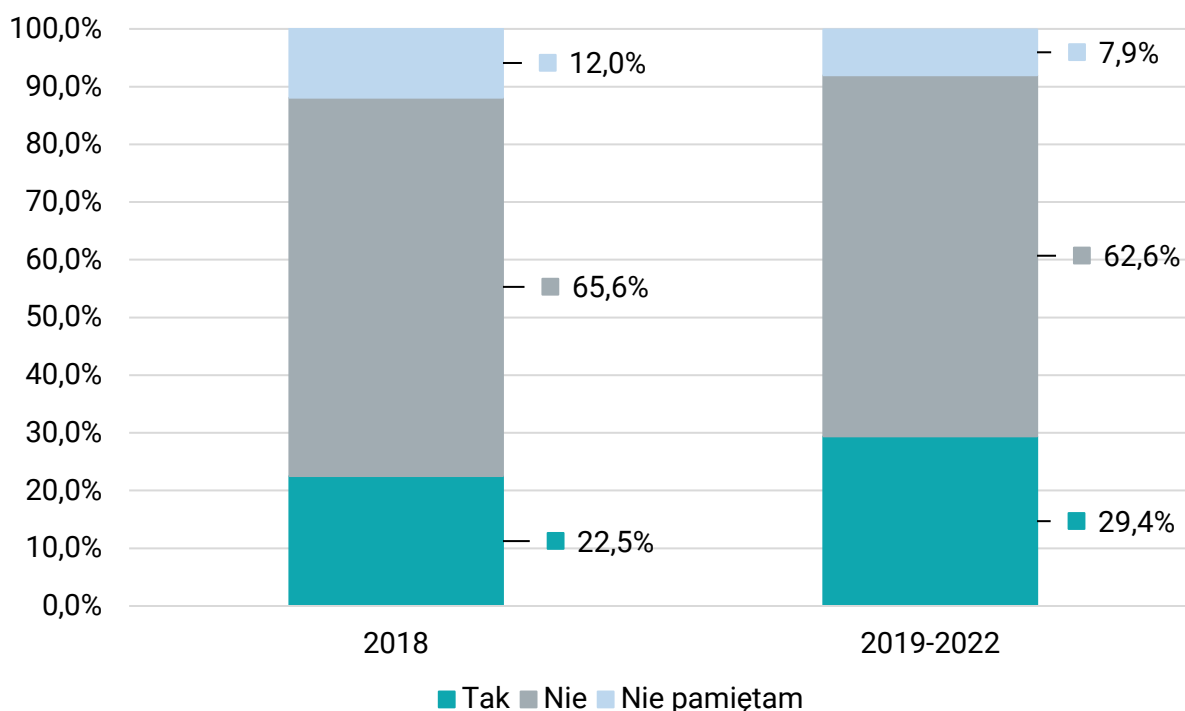

ZAŁĄCZNIK 1 – DODATKOWE RYCINY Z PODZIAŁEM NA LATA

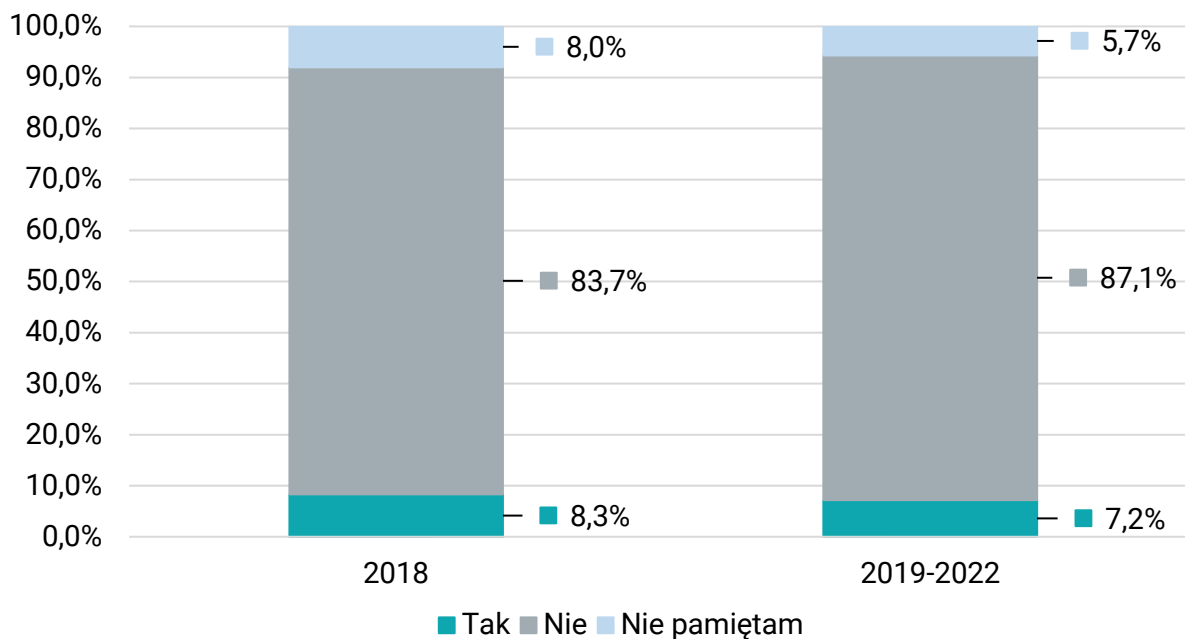
Poniżej zamieszczamy ryciny z wykresami zawierające porównanie odpowiedzi kobiet względem roku, w którym nastąpił poród, w szczególności z podziałem na 2018 rok i lata 2019-2022 dla najważniejszych zagadnień. Poniższe wykresy odpowiadają danym uzyskanym w raporcie i dla każdego z nich istnieje odpowiednik w raporcie zawierający dane z całego okresu 2018-2022, który można odszukać tematycznie.

A. OPIEKA PRZEDPORODOWA

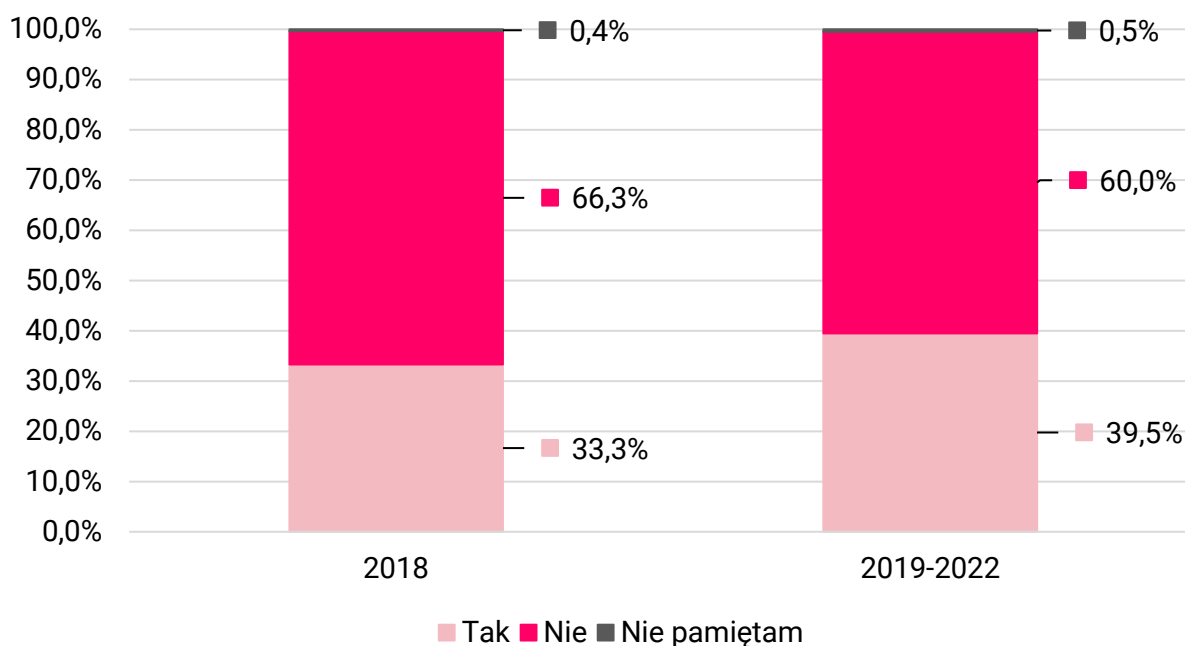

Ryc. Z. 1. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy lekarz poinformował Cię o przysługującej Ci od 21 tygodnia ciąży edukacji przedporodowej w ramach NFZ prowadzonej przez położną środowiskowo-rodzinną? vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2503)

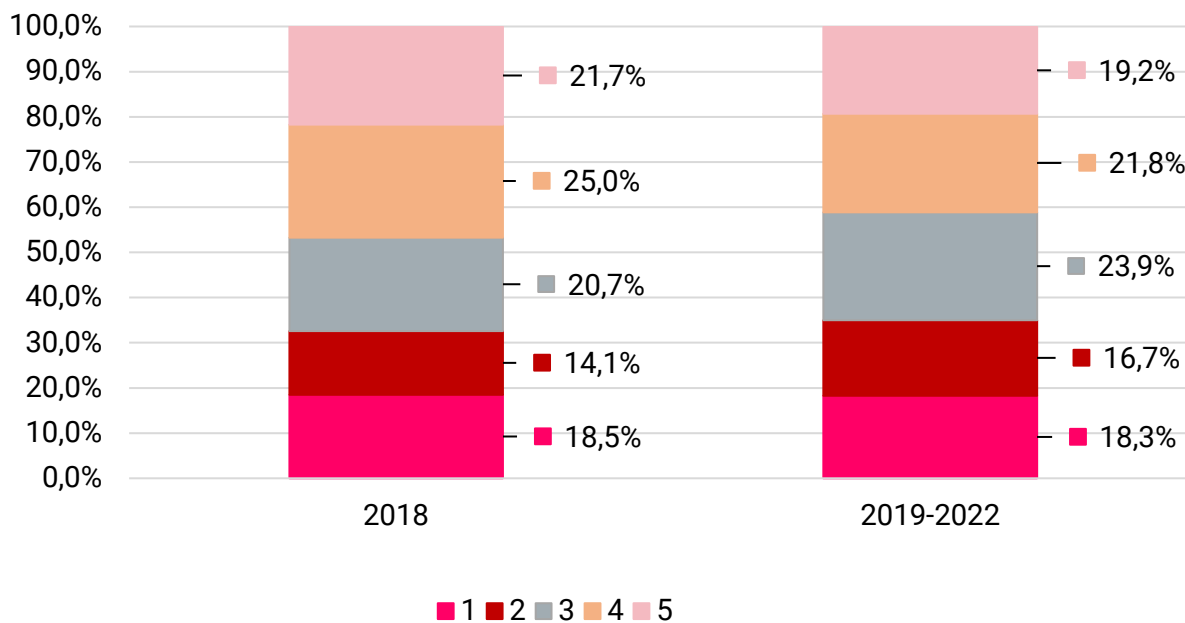

Ryc. Z. 2. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy w czasie wizyt u lekarza ginekologa/ginekologa położnika poruszany był temat karmienia piersią i mlekiem kobiecym?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2503)

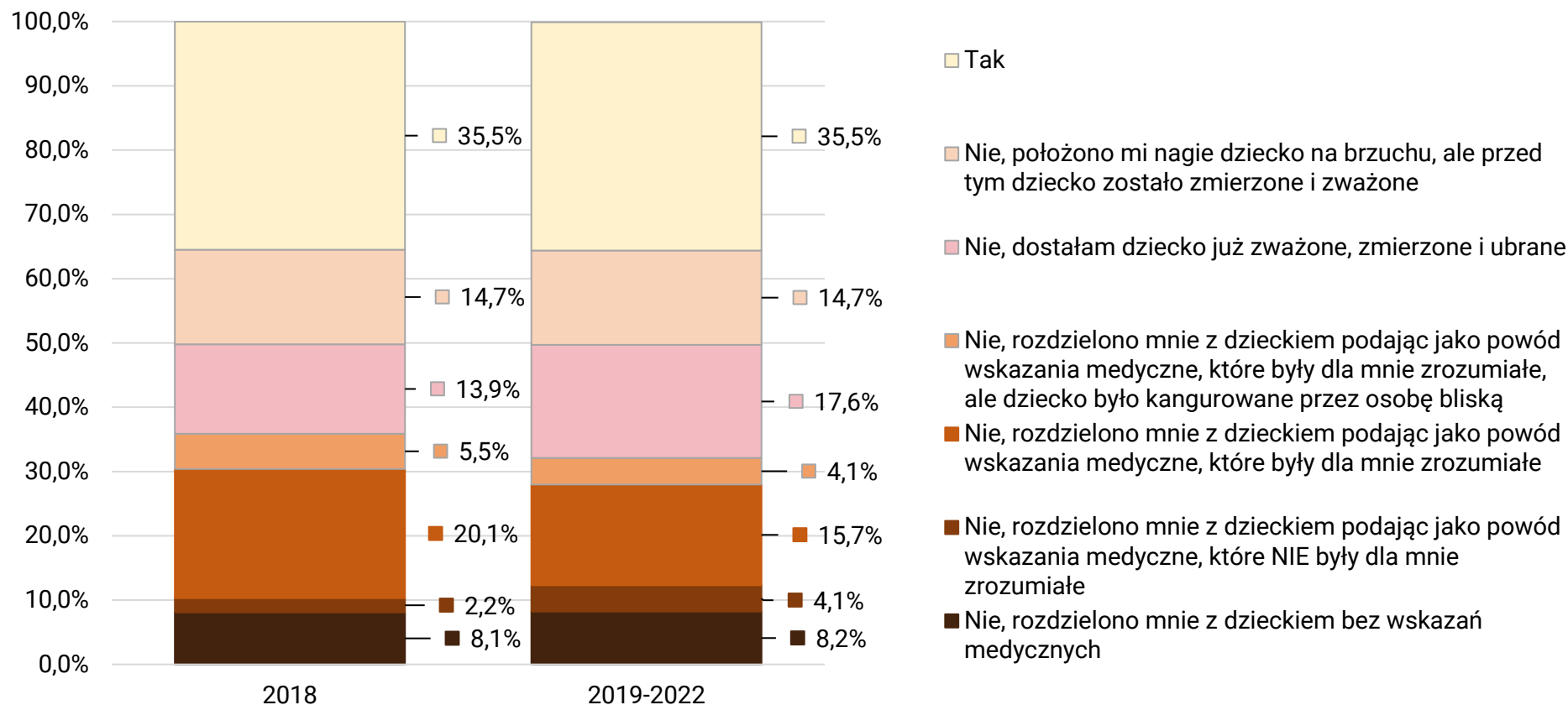
Ryc. Z. 3. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy spotykałaś się z położną środowiskowo-rodzinną na edukacji przedporodowej?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)

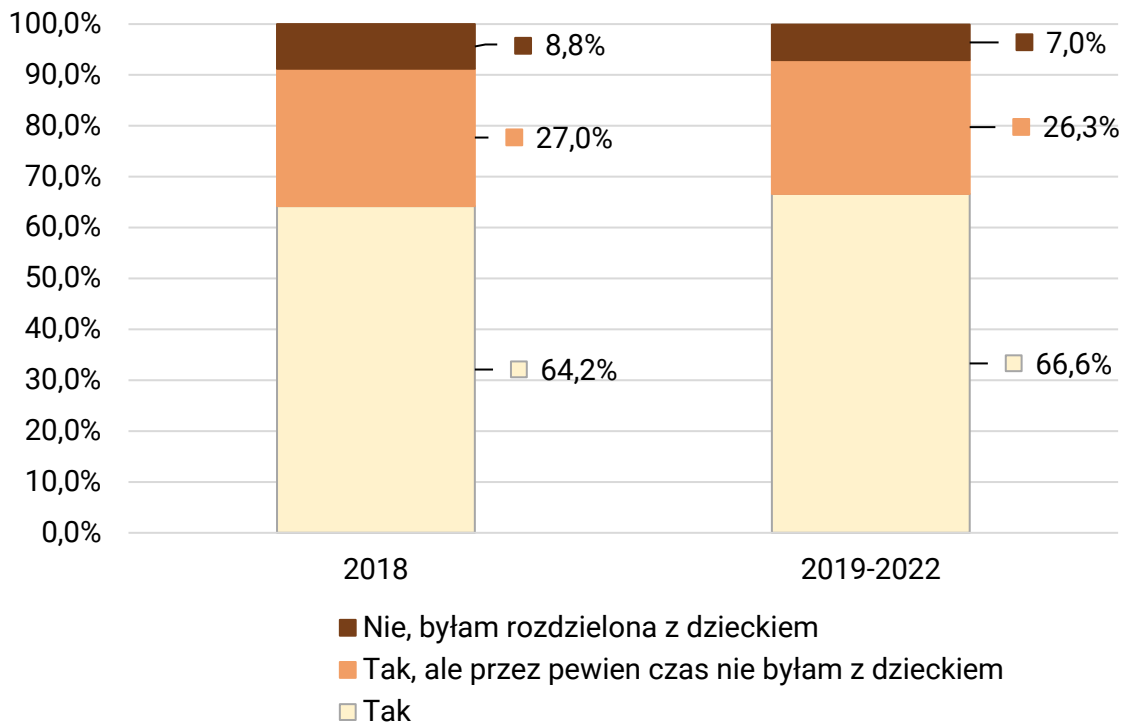
Ryc. Z. 4. Tabela krzyżowa dla pytań: „Oceń w skali 1-5, jak udział w edukacji przedporodowej przygotował Cię do karmienia piersią i mlekiem kobiecym, gdzie 1 oznacza bardzo słabo, a 5 oznacza bardzo dobrze” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=971)

B. OPIEKA OKOŁOPORODOWA W SZPITALU

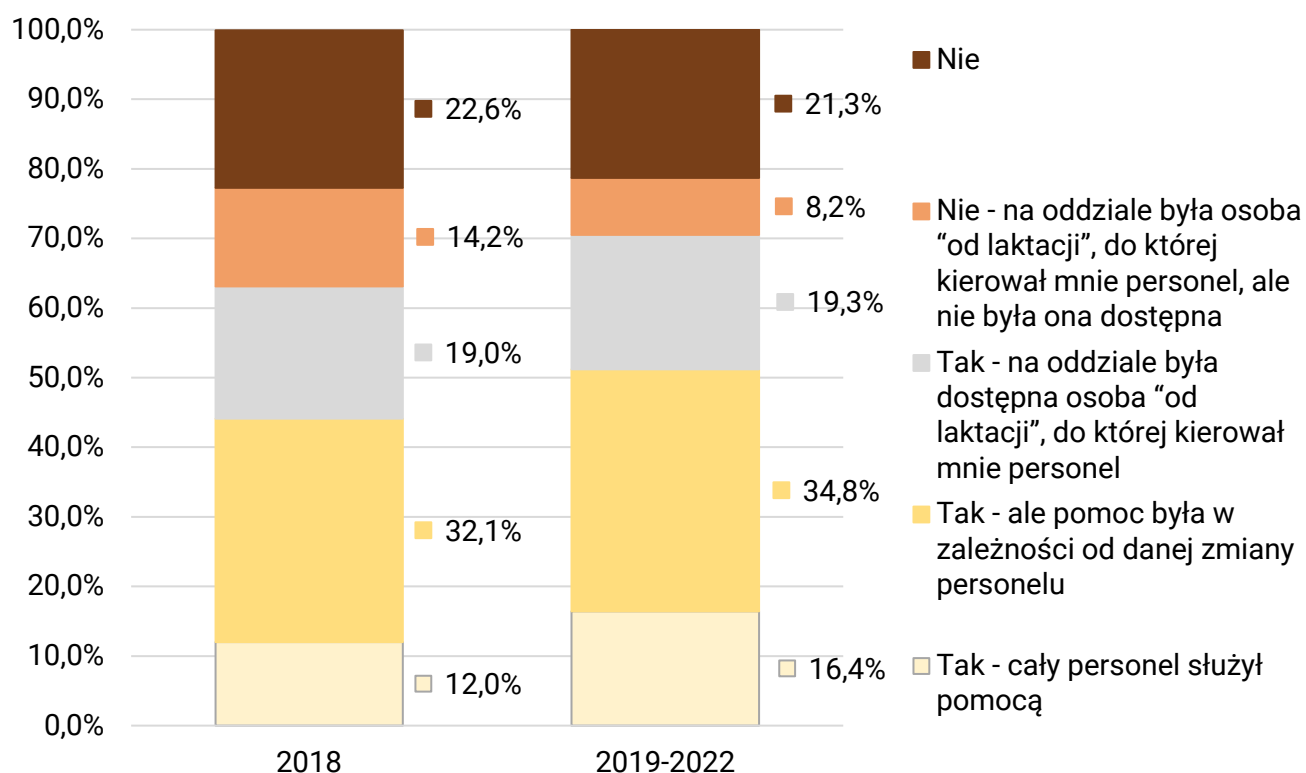

Ryc. Z. 5. Tabela krzyżowa dla pytań: „Kontakt »skóra do skóry« to położenie nagiego dziecka tuż po urodzeniu, na brzuchu mamy. Mierzenie, ważenie, mycie, ubieranie i inne czynności pielęgnacyjne powinny odbywać się dopiero po ok. 2 godzinach od porodu, czyli po odbytym nieprzerwanym kontakcie »skóra do skóry«.” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2471)

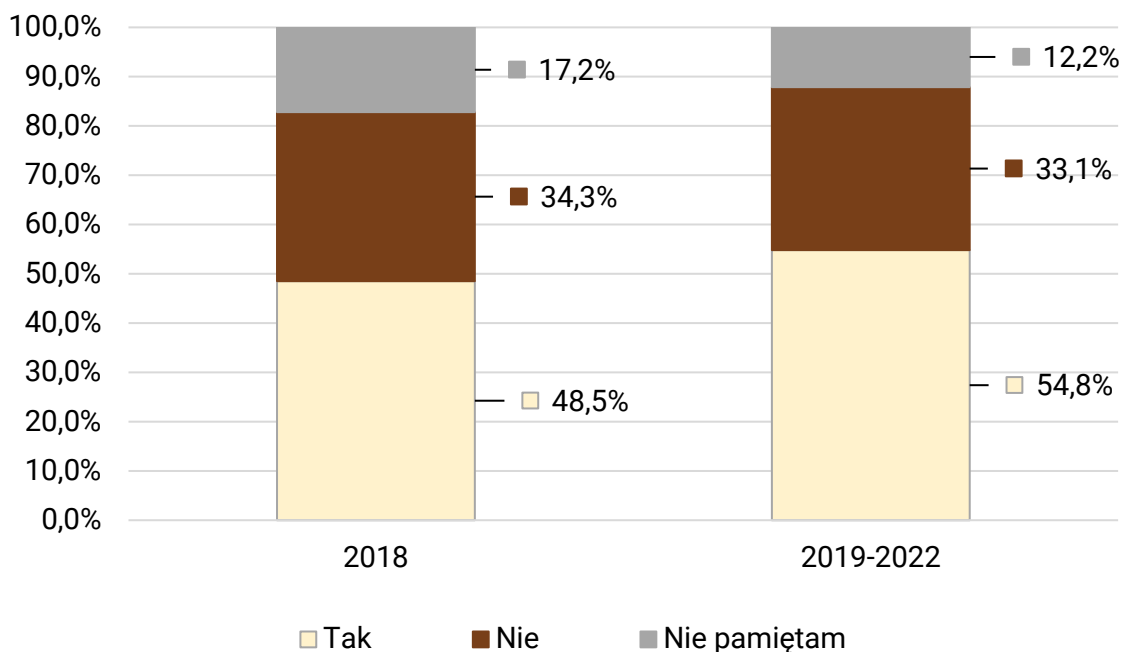
Ryc. Z. 6. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy przebywałaś w pokoju z dzieckiem w systemie »matka z dzieckiem« (również nazywanym »rooming-in«, oznaczającym przebywanie matki z dzieckiem w jednym pokoju 24h na dobę)?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)

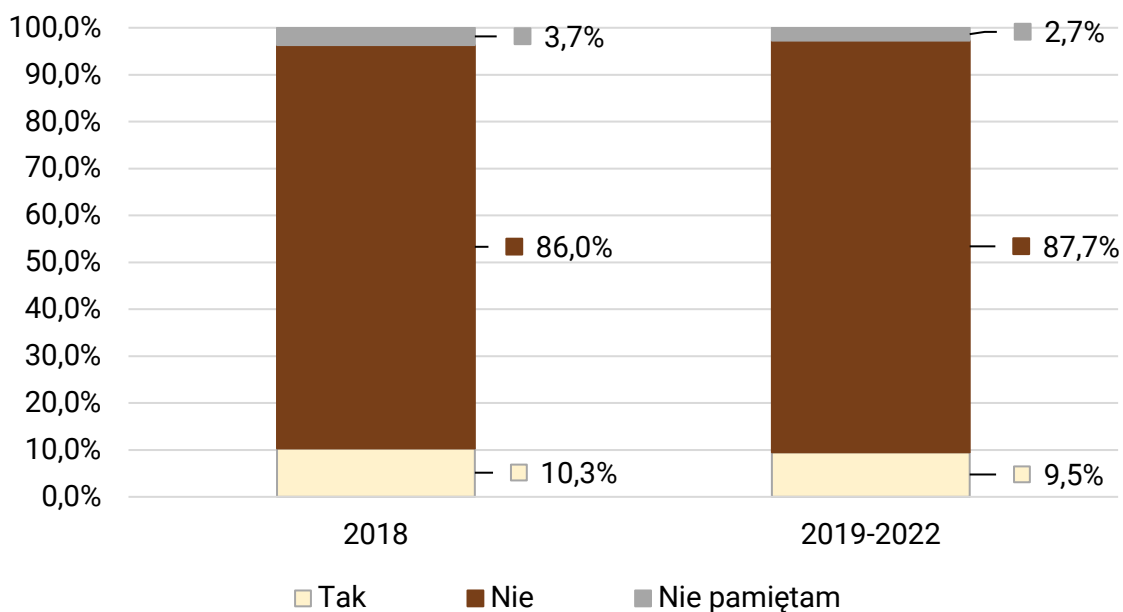

Ryc. Z. 7. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy otrzymałaś od personelu medycznego pomoc/wskazówki w karmieniu piersią i/lub mlekiem odciągniętym z piersi?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)

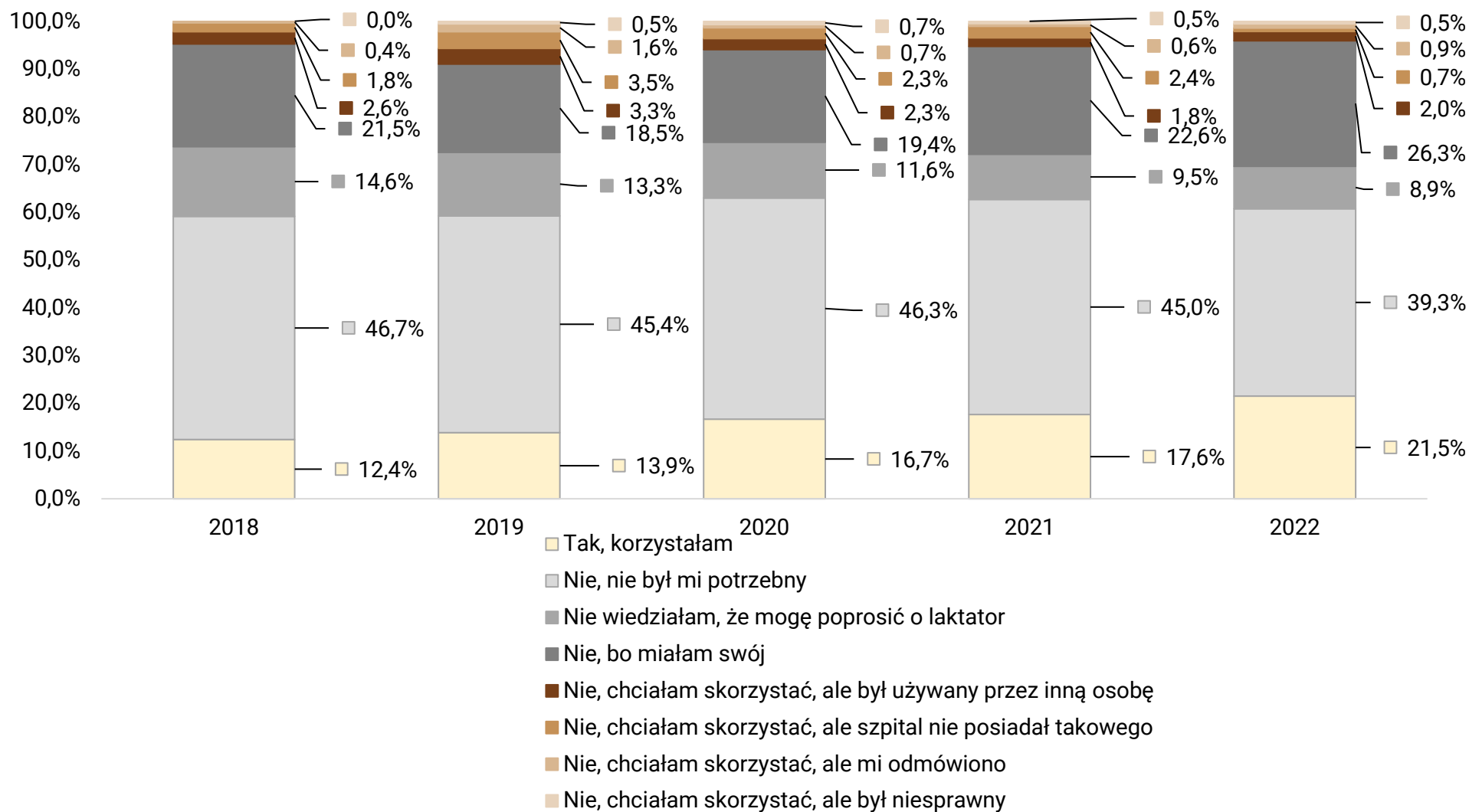

Ryc. Z. 8. Tabela krzyżowa dla pytań: "Czy personel medyczny ocenił umiejętności ssania dziecka?" vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)

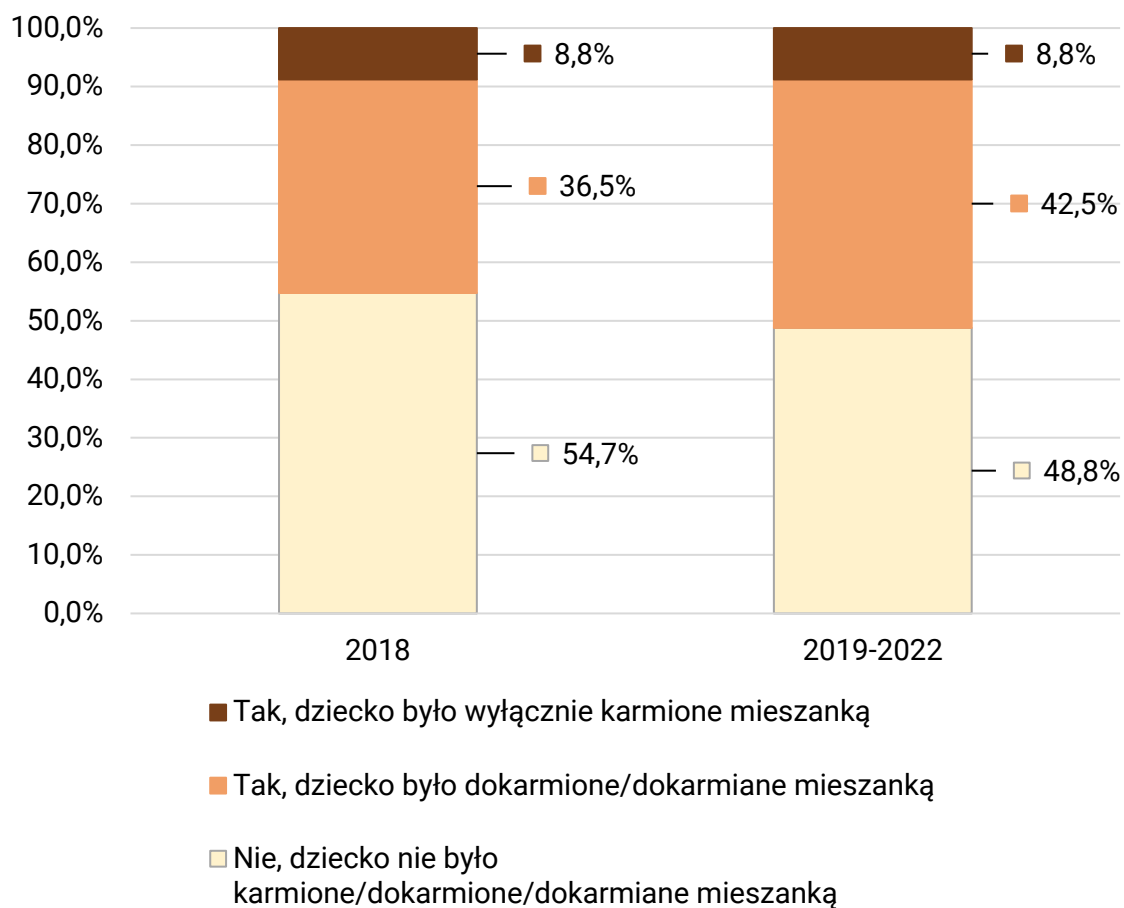
Ryc. Z. 9. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy ktoś z personelu medycznego poinstruował/nauczył Cię jak odciągać pokarm ręcznie (ręką bez użycia przyrządów do odciągania)?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)

Ryc. Z. 10. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy korzystałaś z laktatora udostępnionego przez szpital?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)

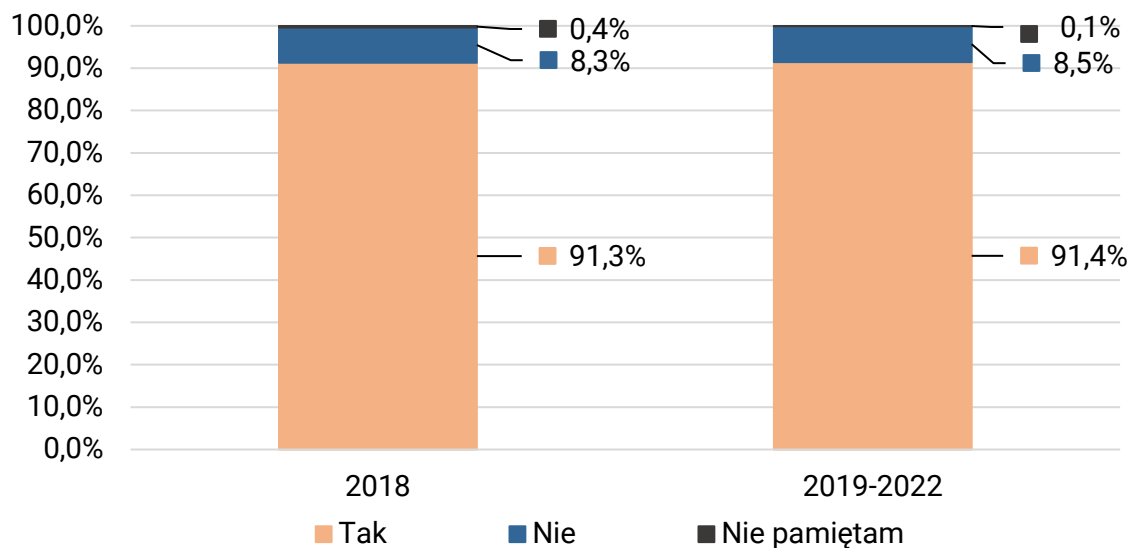

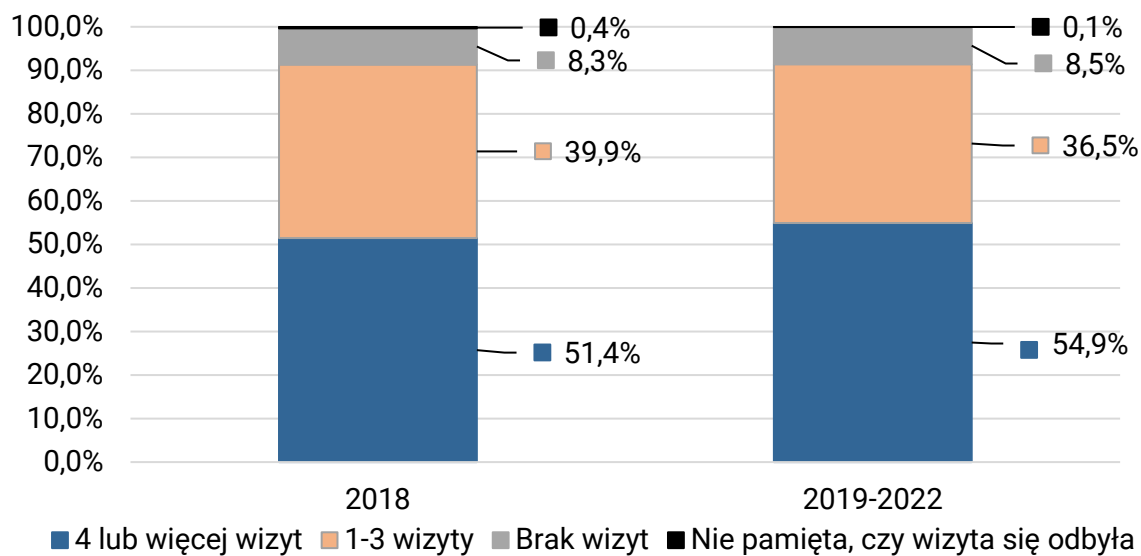
Ryc. Z. 11. Tabela krzyżowa dla struktury wg tego, czy dziecko było dokarmione, dokarmiane mieszanką lub karmione wyłącznie mieszanką na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)

C. OPIEKA POŁOŻNEJ ŚRODOWISKOWO-RODZINNEJ

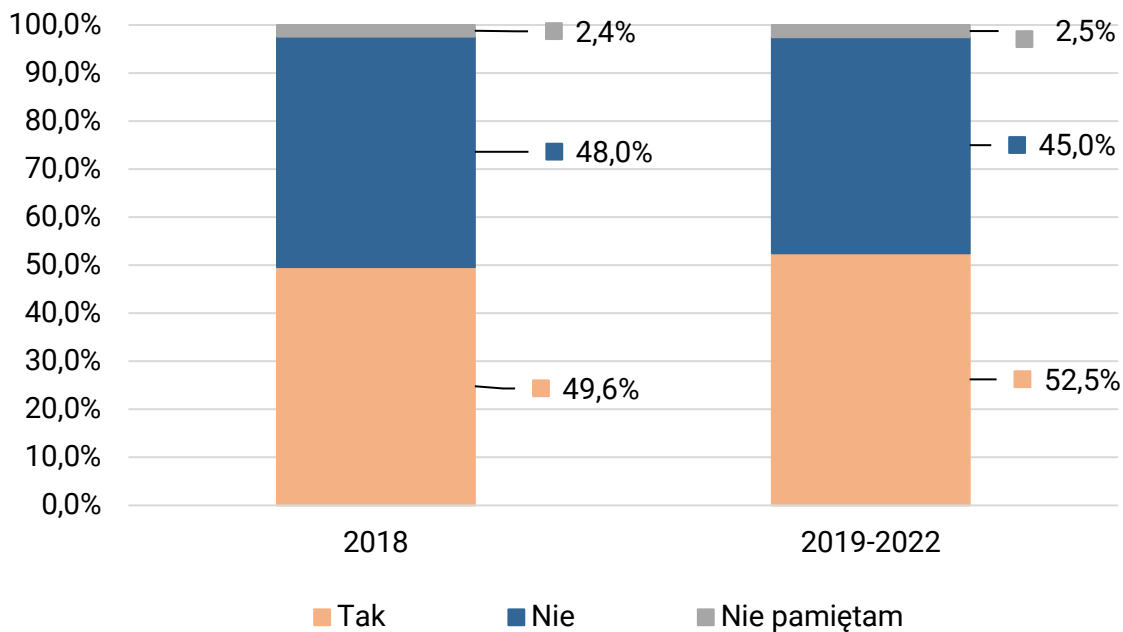

Ryc. Z. 12. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy po porodzie położna środowiskowo-rodzinna była w Twoim domu na choć jednej wizycie patronażowej?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)

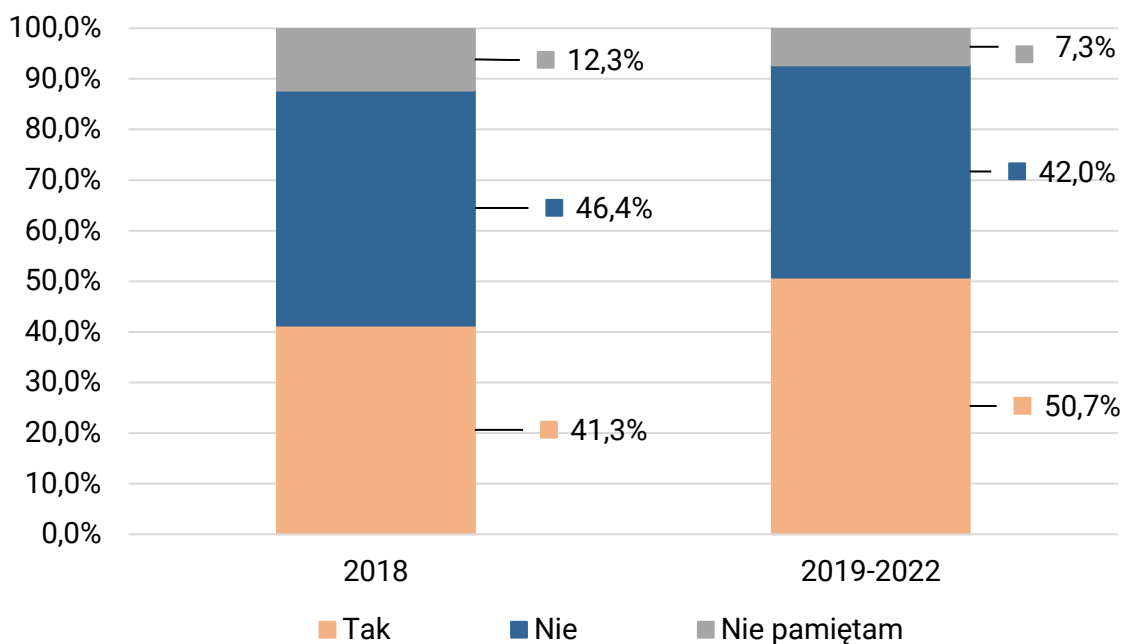

Ryc. Z. 13. Tabela krzyżowa dla rozkładu ilości odbytych wizyt patronażowych położnej środowiskowo-rodzinnej vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)

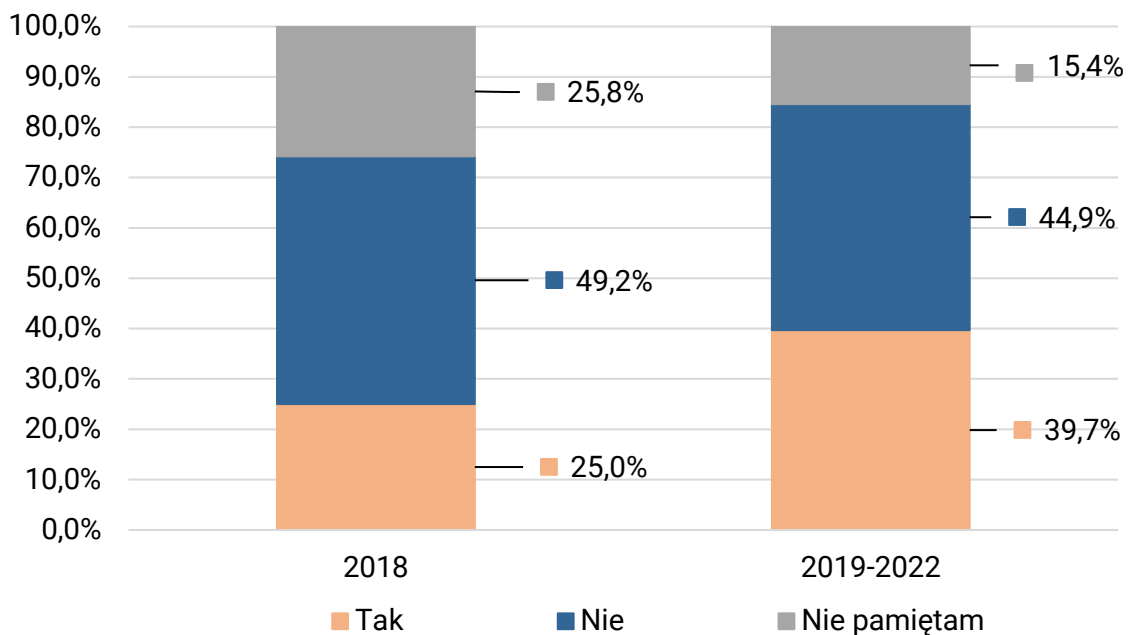

Ryc. Z. 14. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy w okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś trudności z karmieniem piersią?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)

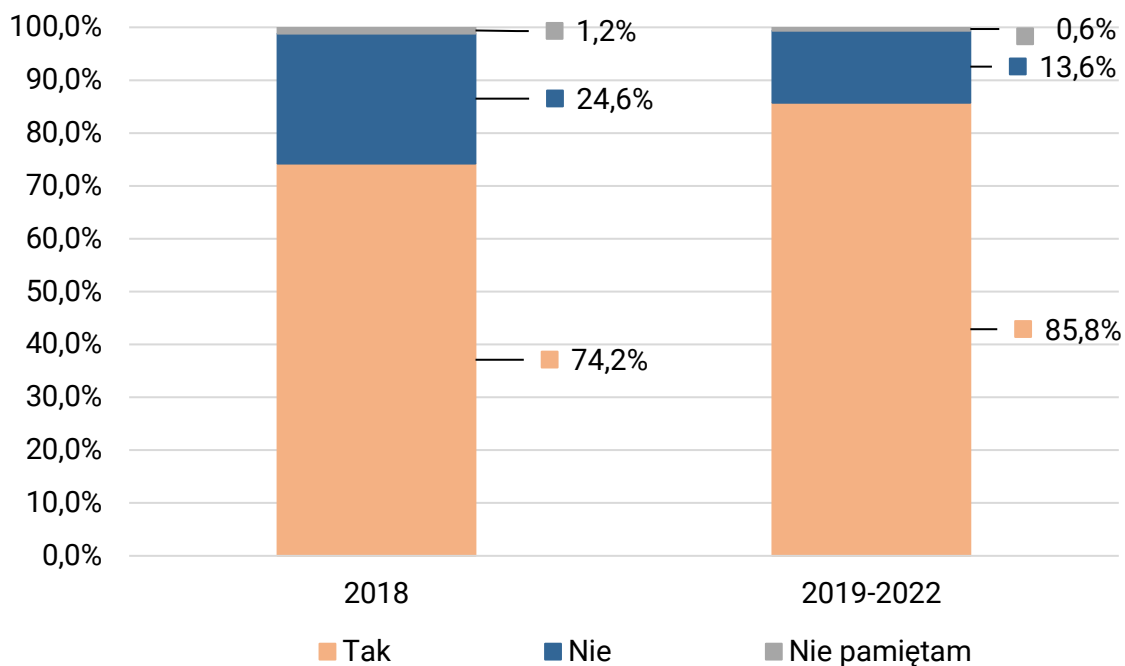

Ryc. Z. 15. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy położna środowiskowo-rodzinna obejrzała/zbadła Twoje piersi, stan brodawek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)

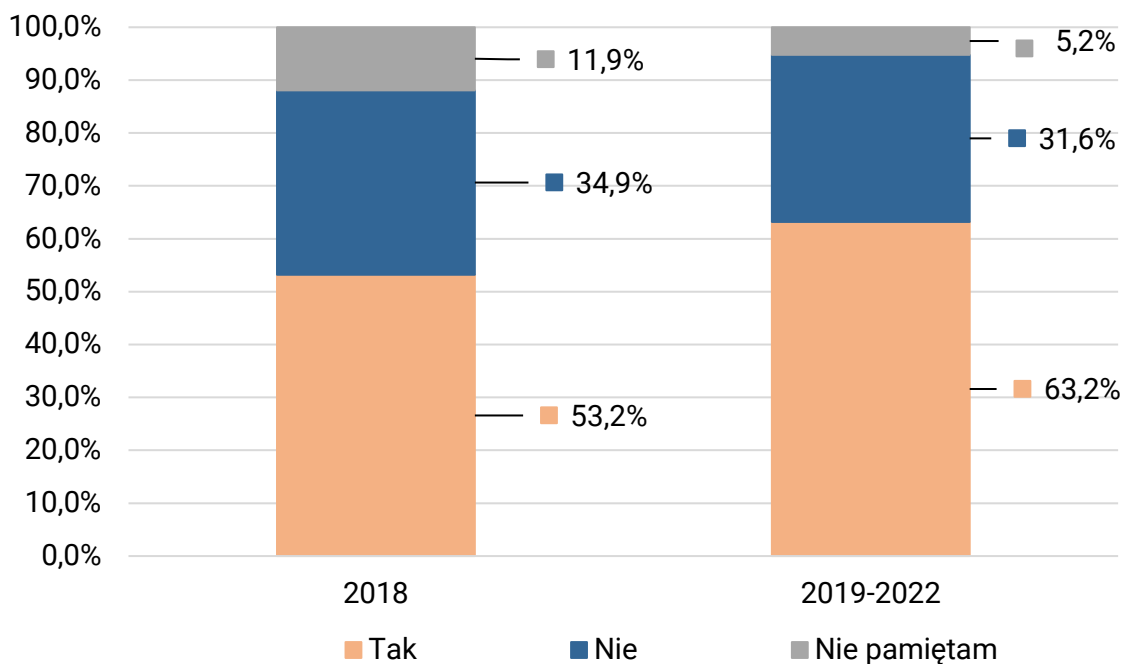

Ryc. Z. 16. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy położna środowiskowo-rodzinna zbadała jamę ustną dziecka pod kątem ssania?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)

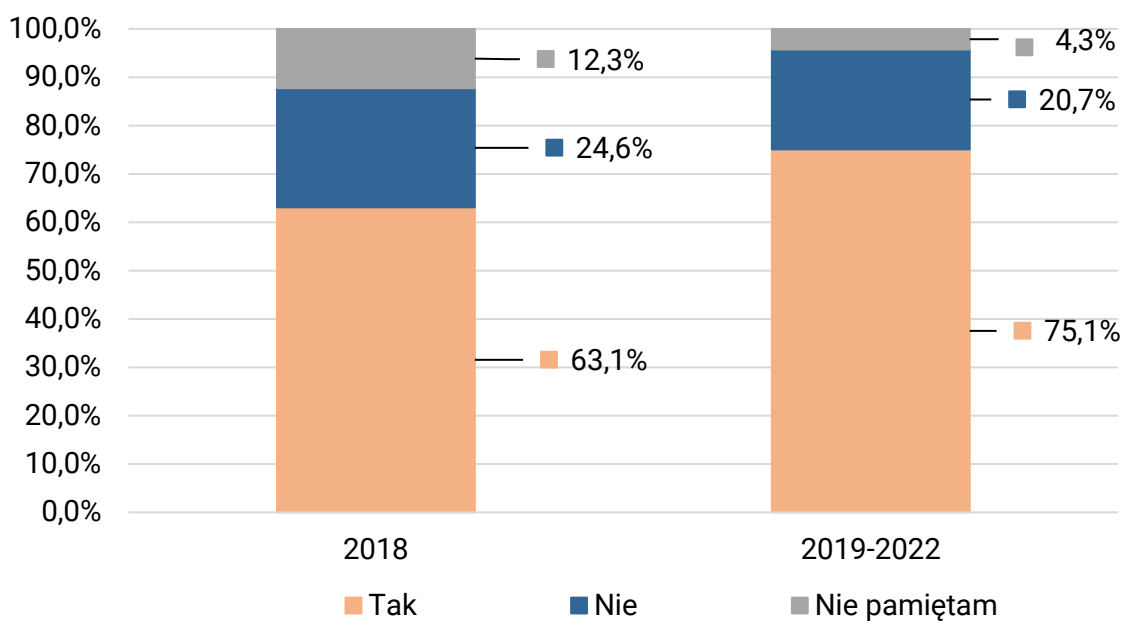

Ryc. Z. 17. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy położna środowiskowo-rodzinna zważyła dziecko?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)

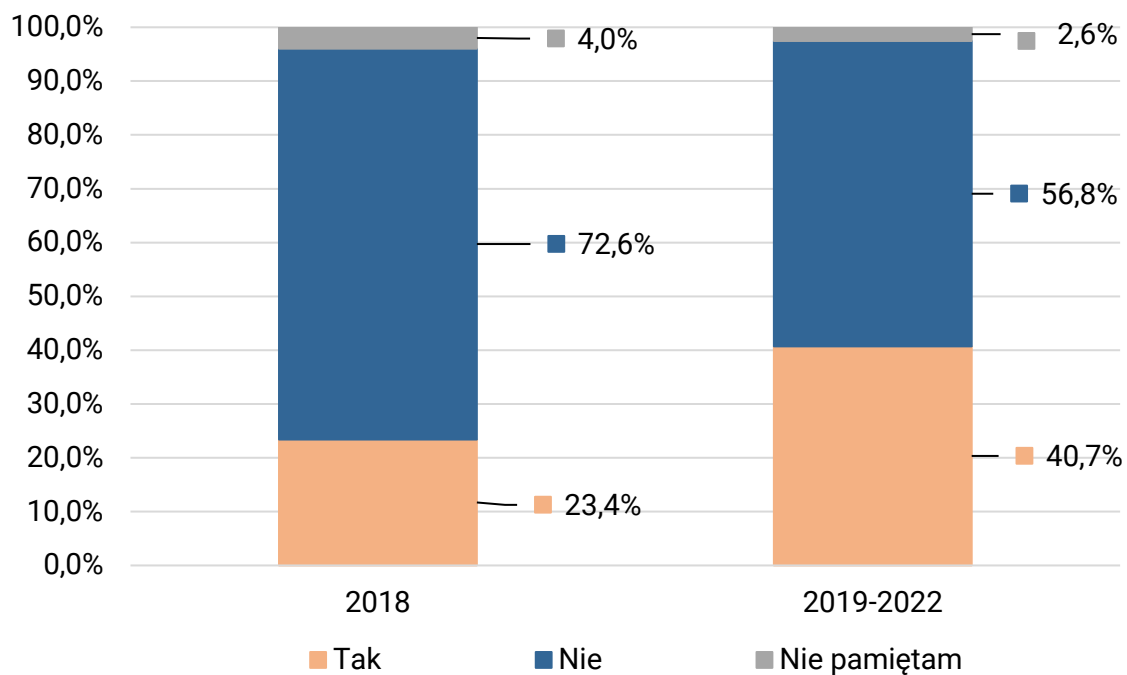

Ryc. Z. 18. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy położna środowiskowo-rodzinna poprosiła Cię o nakarmienie dziecka piersią w swojej obecności?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)

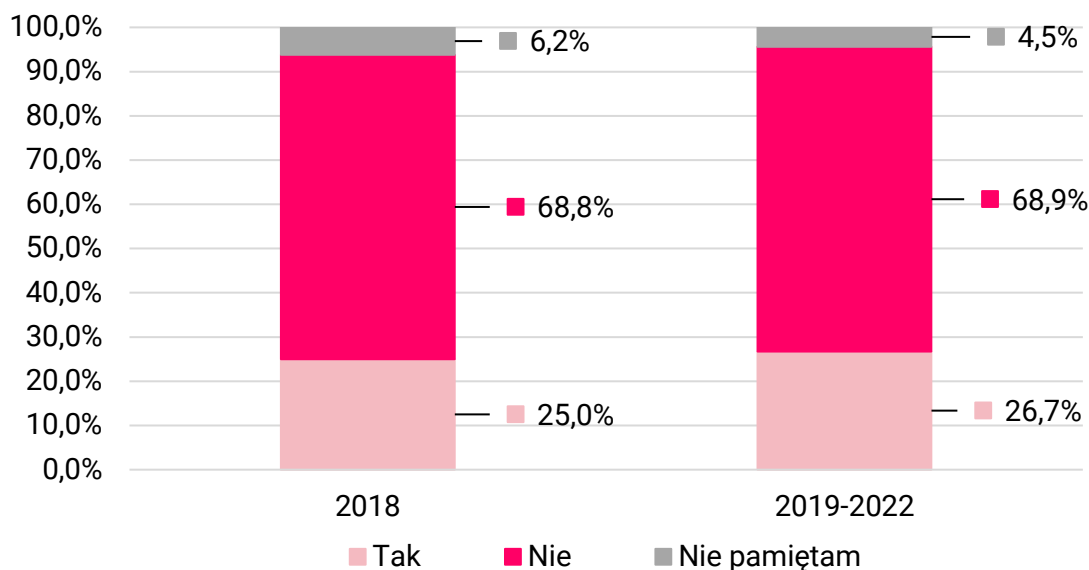

Ryc. Z. 19. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy karmienie piersią w obecności położnej środowiskowo-rodzinnej się odbyło?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)

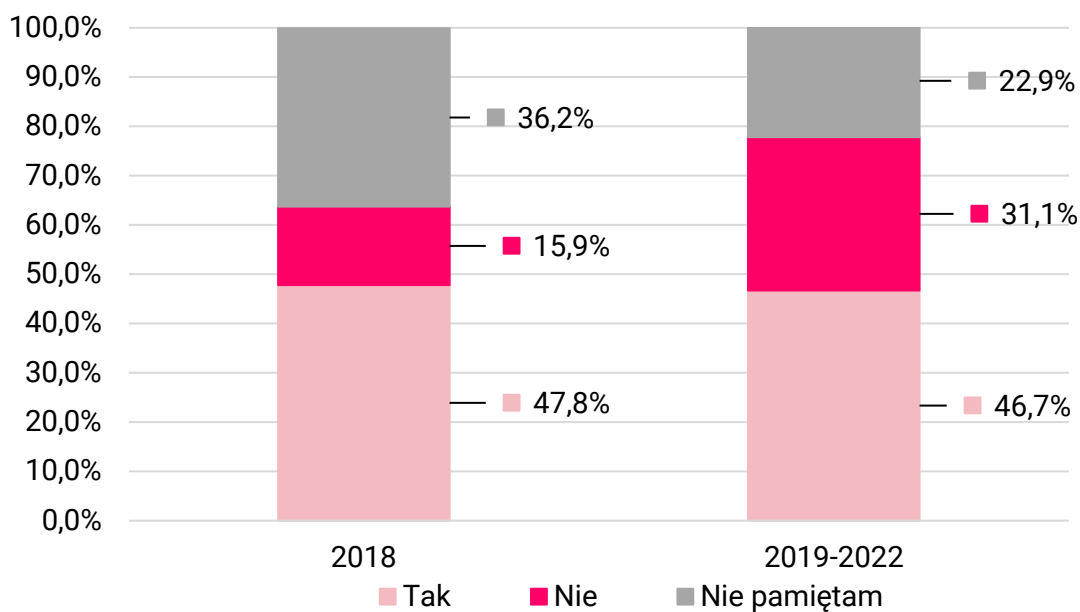

Ryc. Z. 20. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy po okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś kontakt z położną środowiskowo-rodzinną?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)

D. OCHRONA PRZED WPŁYWAMI KOMERCYJNYMI

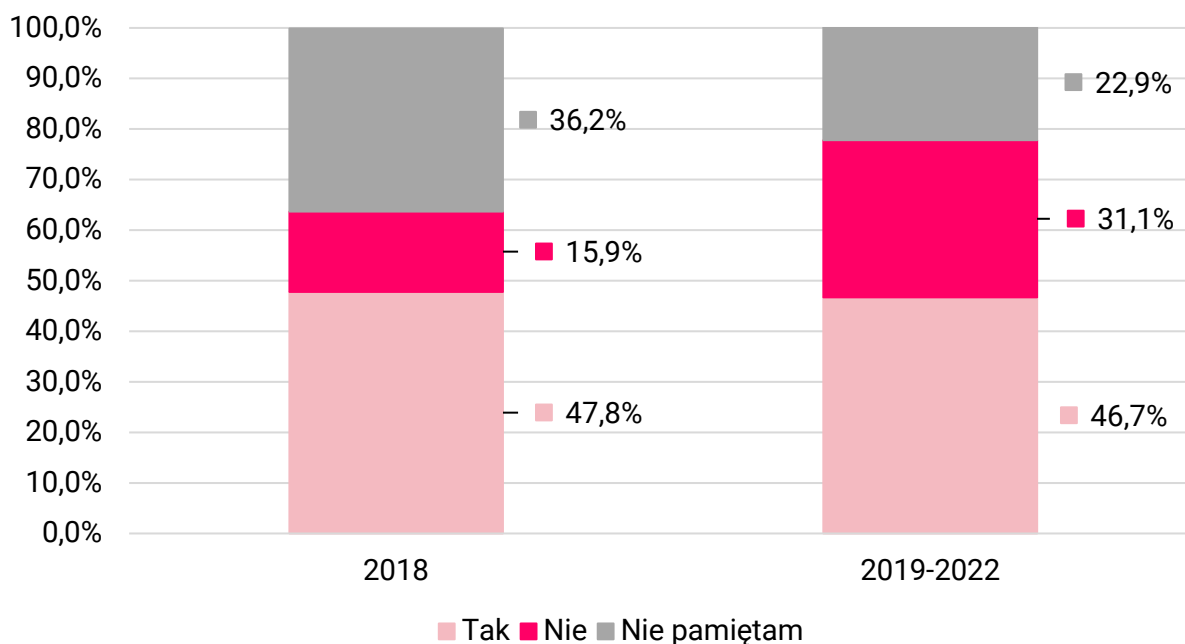

Ryc. Z. 21. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy będąc w ciąży otrzymałaś od położnej środowiskowo-rodzinnej materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)

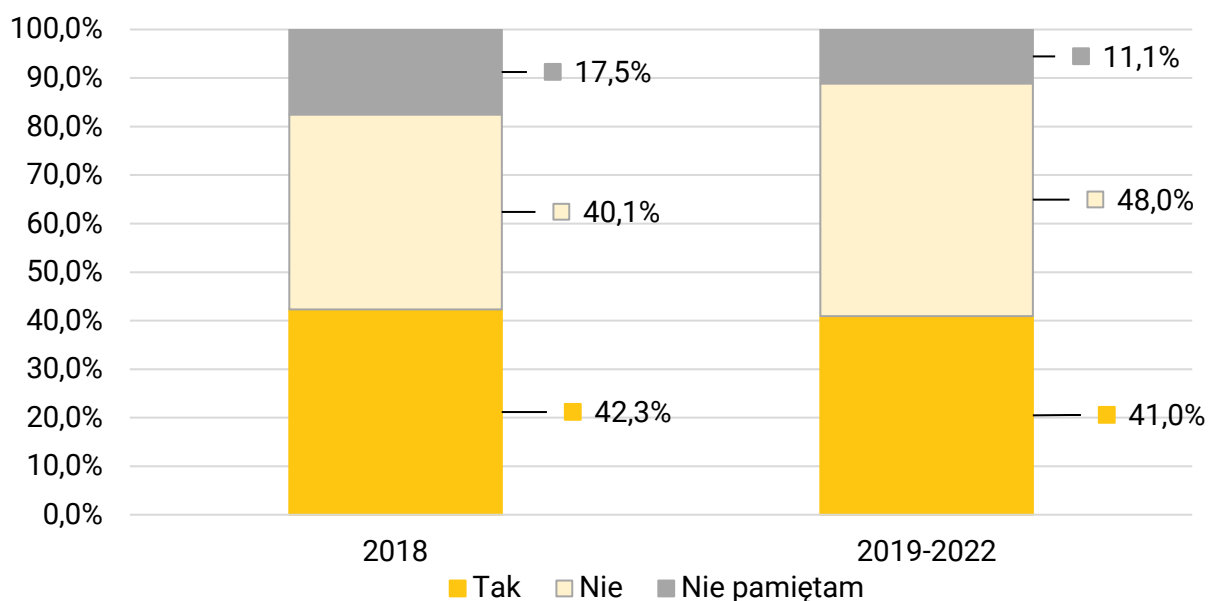

Ryc. Z. 22. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszaneek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=663)

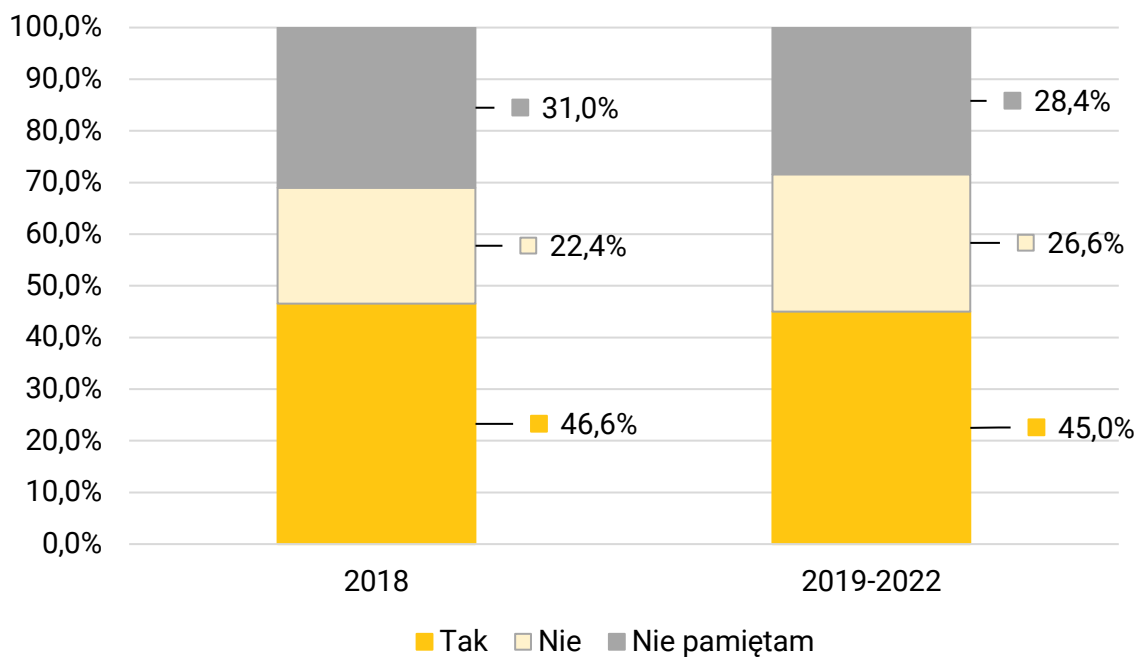
Ryc. Z. 23. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były akcesoria takie jak butelki/smoczki?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=663)

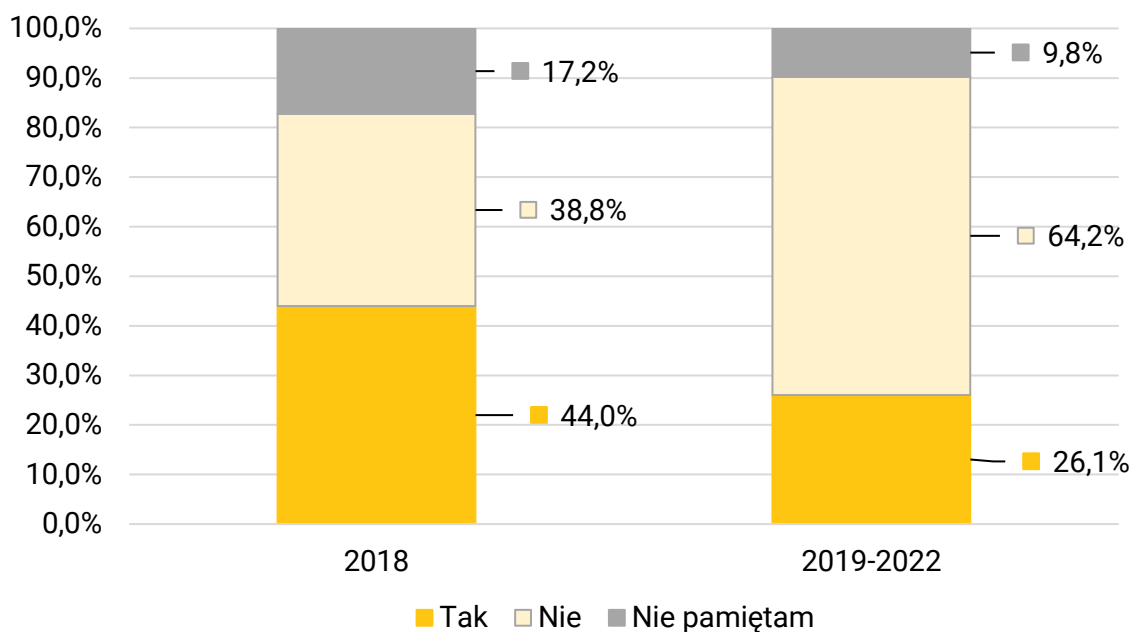
Ryc. Z. 24. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy w szpitalu otrzymałaś materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)

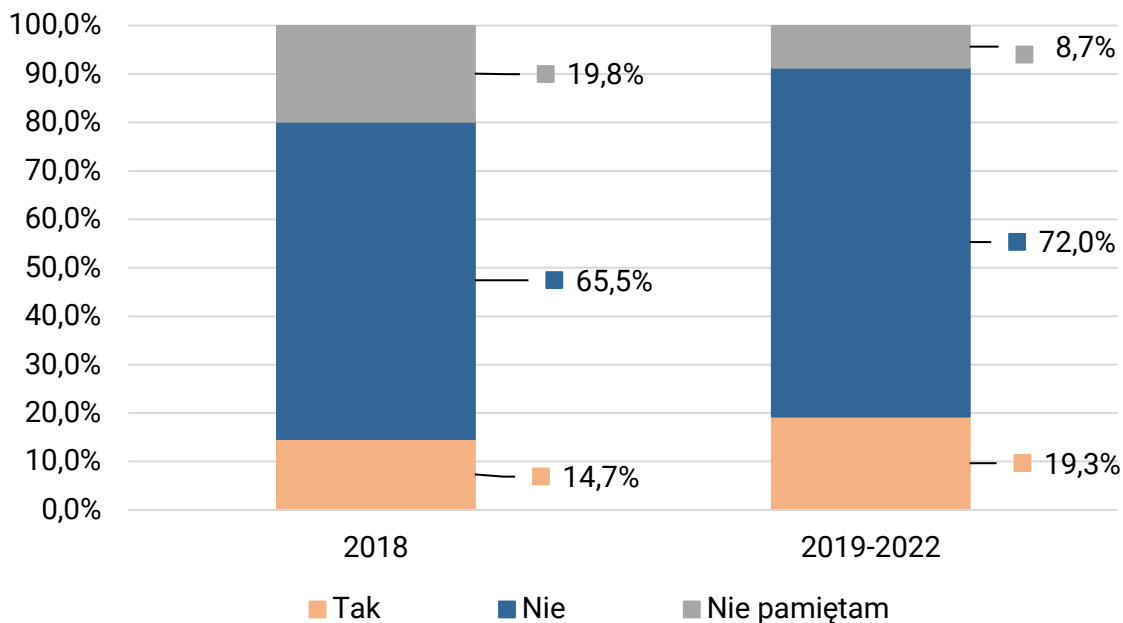

Ryc. Z. 25. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=1018)

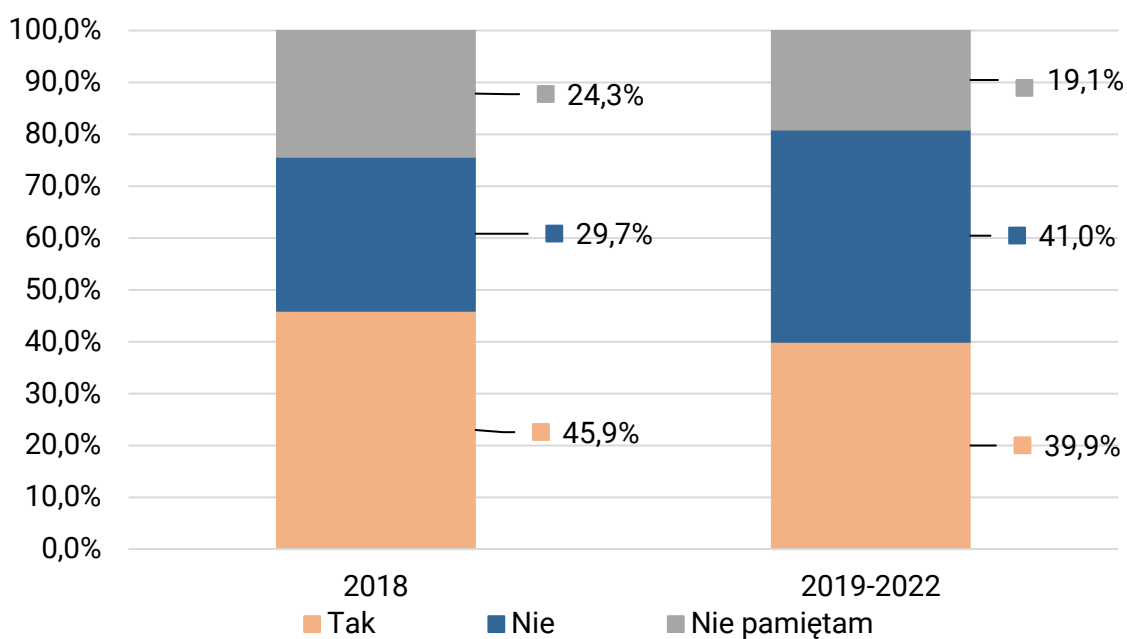

Ryc. Z. 26. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były akcesoria takie jak butelki/smoczki?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=1018)

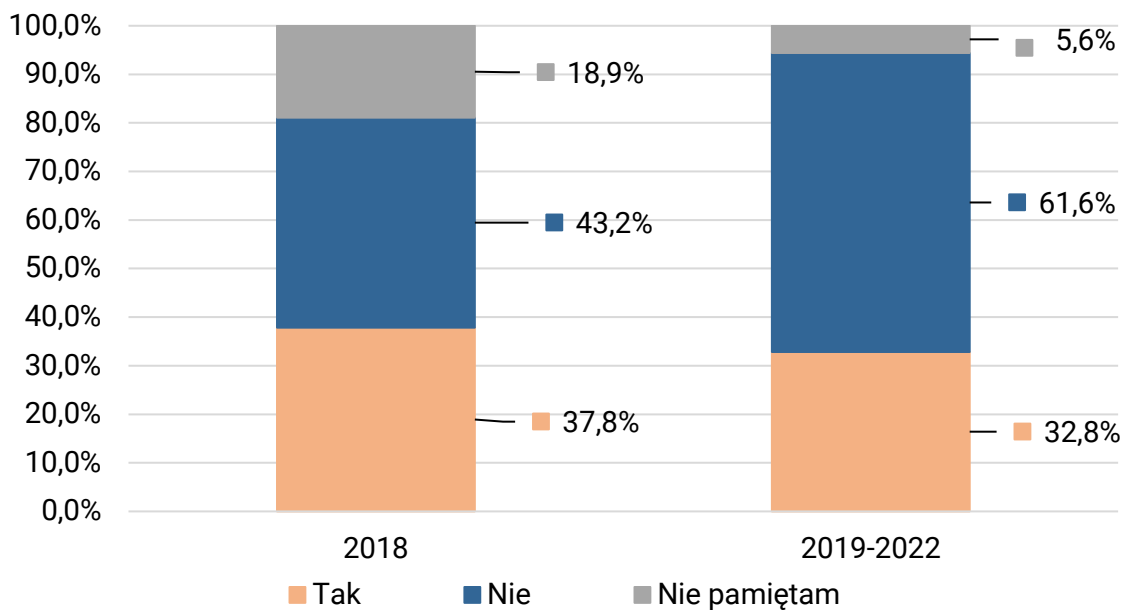

Ryc. Z. 27. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy podczas wizyt patronażowych otrzymałaś od położnej środowiskowo-rodzinnej materiały edukacyjne/ulotki/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)

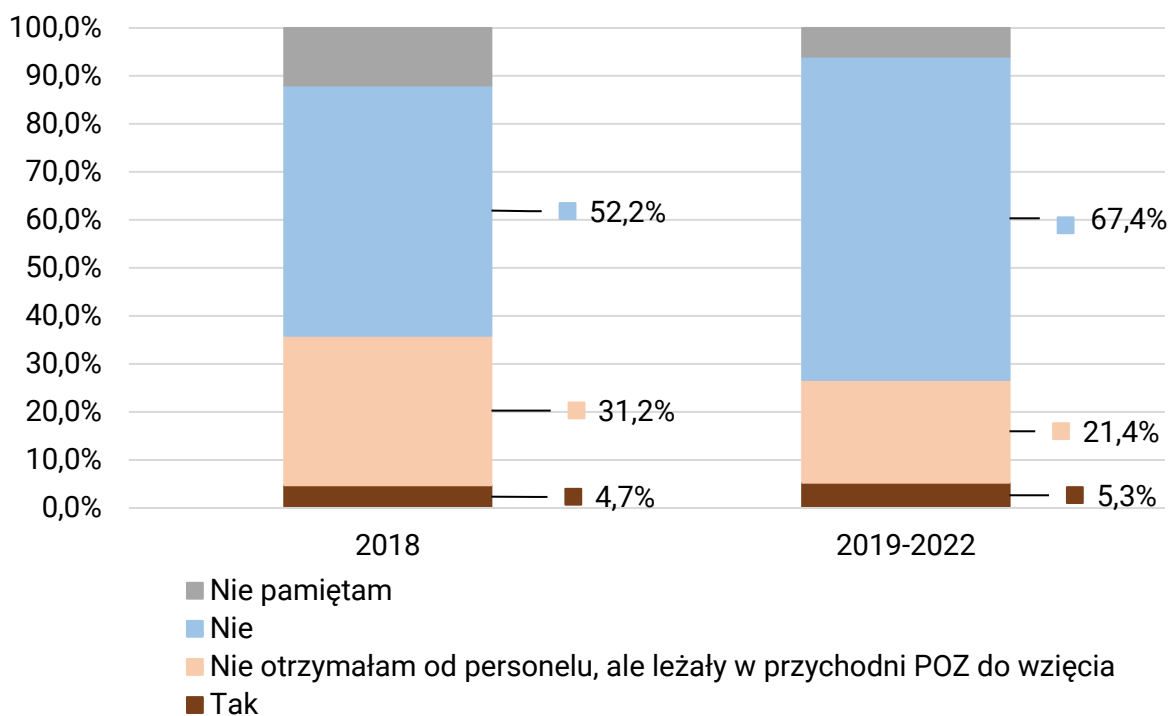

Ryc. Z. 28. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=430)

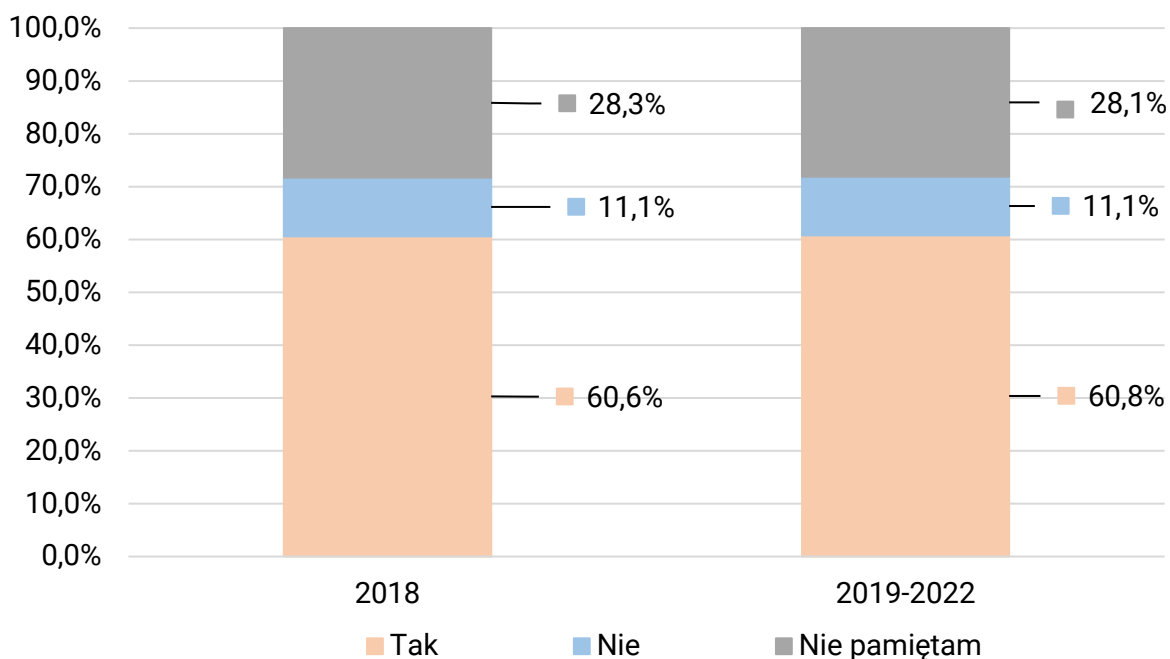

Ryc. Z. 29. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były akcesoria jak butelki/smoczki?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=430)

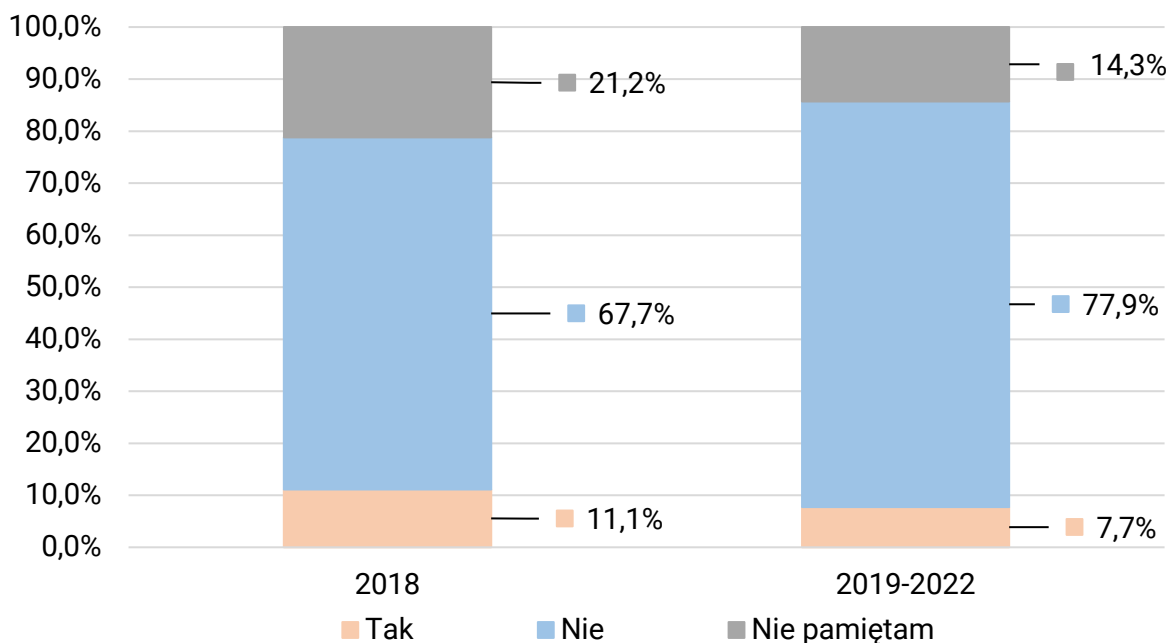

Ryc. Z. 30. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy otrzymałaś od personelu medycznego w Twojej przychodni materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)

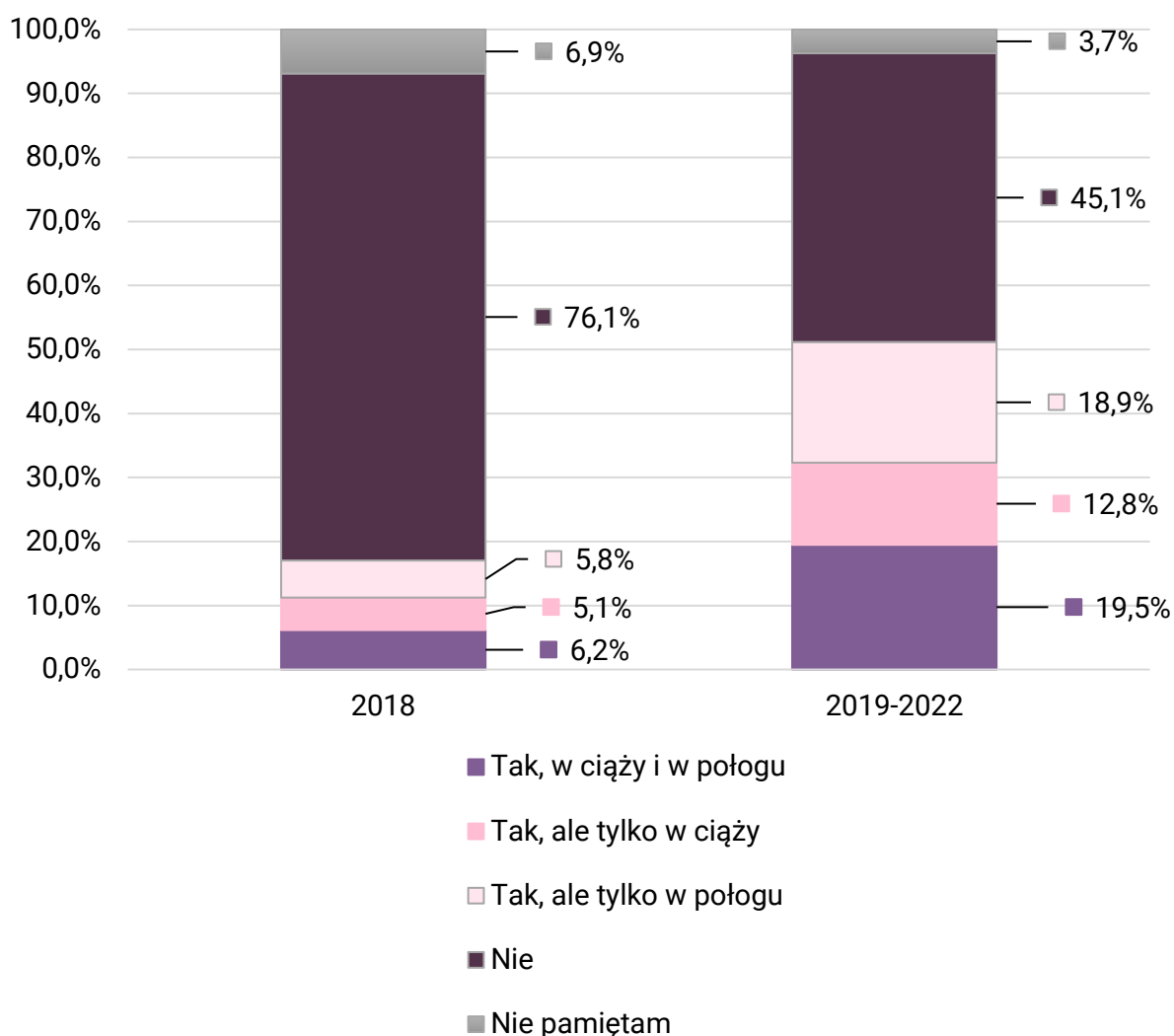
Ryc. Z. 31. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były materiały edukacyjne/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=693)

Ryc. Z. 32. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były akcesoria jak butelki/smoczki?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=693)

E. ZDROWIE PSYCHICZNE MATKI

Ryc. Z. 33. Tabela krzyżowa dla pytań: "Czy ktoś z personelu medycznego w okresie ciąży i/lub połogu zadawał Ci pytania dotyczące Twojego samopoczucia psychicznego, służące ocenie ryzyka obecności depresji lub wykonywał wymienione badanie/a (EPDS lub test Becka)?" vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)

SPIS RYCIN DO ZAŁ. 1.

Ryc. Z. 1. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy lekarz poinformował Cię o przysługującej Ci od 21 tygodnia ciąży edukacji przedporodowej w ramach NFZ prowadzonej przez położną środowiskowo-rodzinną? vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2503).....	934
Ryc. Z. 2. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy w czasie wizyt u lekarza ginekologa/ginekologa położnika poruszany był temat karmienia piersią i mlekiem kobiecym?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2503).....	935
Ryc. Z. 3. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy spotykałaś się z położną środowiskowo-rodzinną na edukacji przedporodowej?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)	935
Ryc. Z. 4. Tabela krzyżowa dla pytań: „Oceń w skali 1-5, jak udział w edukacji przedporodowej przygotował Cię do karmienia piersią i mlekiem kobiecym, gdzie 1 oznacza bardzo słabo, a 5 oznacza bardzo dobrze” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=971).....	936
Ryc. Z. 5. Tabela krzyżowa dla pytań: „Kontakt »skóra do skóry« to położenie nagiego dziecka tuż po urodzeniu, na brzuchu mamy. Mierzenie, ważenie, mycie, ubieranie i inne czynności pielęgnacyjne powinny odbywać się dopiero po ok. 2 godzinach od porodu, czyli po odbytym nieprzerwanym kontakcie »skóra do skóry«. Czy miałaś taki kontakt »skóra do skóry?«” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2471).....	937
Ryc. Z. 6. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy przebywałaś w pokoju z dzieckiem w systemie »matka z dzieckiem« (również nazywanym »rooming-in«, oznaczającym przebywanie matki z dzieckiem w jednym pokoju 24h na dobę)?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)	938
Ryc. Z. 7. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy otrzymałaś od personelu medycznego pomoc/wskazówki w karmieniu piersią i/lub mlekiem odciągniętym z piersi? ” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476).....	939
Ryc. Z. 8. Tabela krzyżowa dla pytań: "Czy personel medyczny ocenił umiejętności ssania dziecka?" vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476).....	940
Ryc. Z. 9. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy ktoś z personelu medycznego poinstruował/nauczył Cię jak odciągać pokarm ręcznie (ręką bez użycia przyrządów do odciągania)?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476).....	940
Ryc. Z. 10. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy korzystałaś z laktatora udostępnionego przez szpital?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476).....	941

Ryc. Z. 11. Tabela krzyżowa dla struktury wg tego, czy dziecko było dokarmione, dokarmiane mieszanką lub karmione wyłącznie mieszanką na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Jak dziecko było żywione w szpitalu?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)	942
Ryc. Z. 12. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy po porodzie położna środowiskowo-rodzinna była w Twoim domu na choć jednej wizycie patronażowej?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)	943
Ryc. Z. 13. Tabela krzyżowa dla rozkładu ilości odbytych wizyt patronażowych położnej środowiskowo-rodzinnej vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)	943
Ryc. Z. 14. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy w okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś trudności z karmieniem piersią?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)	944
Ryc. Z. 15. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy położna środowiskowo-rodzinna obejrzała/zbadała Twoje piersi, stan brodawek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)	944
Ryc. Z. 16. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy położna środowiskowo-rodzinna zbadała jamę ustną dziecka pod kątem ssania?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)	945
Ryc. Z. 17. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy położna środowiskowo-rodzinna zważyła dziecko?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)	945
Ryc. Z. 18. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy położna środowiskowo-rodzinna poprosiła Cię o nakarmienie dziecka piersią w swojej obecności?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)	946
Ryc. Z. 19. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy karmienie piersią w obecności położnej środowiskowo-rodzinnej się odbyło?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)	946
Ryc. Z. 20. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy po okresie odbywania się wizyt patronażowych miałaś kontakt z położną środowiskowo-rodzinną?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289)	947
Ryc. Z. 21. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy będąc w ciąży otrzymałaś od położnej środowiskowo-rodzinnej materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)	948
Ryc. Z. 22. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=663)	948
Ryc. Z. 23. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były akcesoria takie jak butelki/smocзки?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=663)	949
Ryc. Z. 24. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy w szpitalu otrzymałaś materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2476)	949

Ryc. Z. 25. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=1018)	950
Ryc. Z. 26. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były akcesoria takie jak butelki/smoczek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=1018).....	950
Ryc. Z. 27. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy podczas wizyt patronażowych otrzymałaś od położnej środowiskowo-rodzinnej materiały edukacyjne/ulotki/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2289).....	951
Ryc. Z. 28. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były materiały/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=430)	951
Ryc. Z. 29. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były akcesoria jak butelki/smoczek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=430).....	952
Ryc. Z. 30. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy otrzymałaś od personelu medycznego w Twojej przychodni materiały edukacyjne/ulotki/gadżety/akcesoria dotyczące karmienia dziecka lub służące do karmienia dziecka?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)	952
Ryc. Z. 31. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były materiały edukacyjne/ulotki/gadżety dotyczące mieszanek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=693)	953
Ryc. Z. 32. Tabela krzyżowa dla pytań: „Czy wśród nich były akcesoria jak butelki/smoczek?” vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=693).....	953
Ryc. Z. 33. Tabela krzyżowa dla pytań: "Czy ktoś z personelu medycznego w okresie ciąży i/lub porodu zadawał Ci pytania dotyczące Twojego samopoczucia psychicznego, służące ocenie ryzyka obecności depresji lub wykonywał wymienione badanie/a (EPDS lub test Becka)?" vs. „W którym roku urodziłaś?” (% , N=2504)	954

